

# Het Koloniaal Weekblad

Orgaan der Vereeniging

Opgericht door Kolonel  
G. E. V. L. van Zuylen,  
21 Maart 1900.



# OOST



# EN WEST

„Het Koloniaal belang  
is een algemeen  
Nederlandsch belang.”



Abonnementenprijs per jaar:   
 Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling. f 2.50  
 Voor Oost-Indië en het Buitenland . . . . . 4.—  
 Afzonderlijke nummers . . . . . 0.05

Prijs der Advertentiën:   
 Per vakje . . . . . f 2.—  
 Bij contract reductie.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.  
 Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat.   
 Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG.

**INHOUD:** Onze Koloniale Weermacht. — Uit de Oost-Ind. Mail. — Pest op Java en Madoera. — Suriname. — Curaçao. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Mededeelingen.

## Onze Koloniale Weermacht.

Het „Rapport” van de Staatscommissie voor de verdediging van Nederlandsch-Indië.

VI.

Bij de thans volgende beschouwing over de samenstelling der Zeemacht in Nederland wordt vooropgesteld, dat de waarschijnlijkheid zonder bondgenoot te staan tegenover een groote Europeesche zee-mogendheid voor Nederland zeer gering is en dus bij de samenstelling onzer vloot niet het oog moet worden gevestigd op de volle krachtsontwikkeling eener dergelijke mogendheid tegenover onze strijdmacht.

Hoewel niet is aan te geven, hoe groot de macht zal zijn, die tegenover ons gesteld zal worden, kan in het algemeen wel gezegd worden, dat zoowel vijandelijke slagschepen, kruisers, torpedojagers, onderzeeboten als mijnenleggers verwacht kunnen worden, en wij bij de samenstelling onzer scheepsmacht dus met deze verschillende scheepstypen te hooren rekening te houden.

Afwerking van eene landing zal, wanneer de landing overdag plaats heeft, het beste door onderzeeboten kunnen gebeuren. Met een 12-tal booten, verdeeld over de havens van Nieuwediep, IJmuiden, Hoek van Holland en Vlissingen, heeft men bij een goed georganiseerde kustwacht vrijwel de zekerheid, dat, voordat nog een eenigszins belangrijk gedeelte der landingsstroepen aan den wal gezet is, door eenige onderzeeboten een aanval op de landingsvloot kan uitgevoerd worden, zoodat de geheele landingsoperatie reeds daardoor een zeer hachelijke onderneming wordt.

Nadert de landingsvloot 's nachts de kust, dan behoort met torpedoboten tegen haar te worden geageerd. In voldoende aantal zullen zij daartoe van uit Hellevoetsluis en Nieuwediep tegen de bedoelde vloot moeten optreden.

Tracht een vijand niet door een landing, maar door het zich meester maken van een of meer onzer reeden, zeegaten of havens, vasten voet aan den wal te krijgen, dan zijn voor de zeemacht ook de onderzeeboten en torpedoboten en evenzoo de mijnenleggers de meest aangewezen middelen om den grooteren schepen des vijands het binnendringen te beletten.

Juist uit hoofde van de groote moeilijkheden, die wij vanuit onze versterkte havens met onze torpedoboten en onderzeeboten een landingsvloot in den weg kunnen leggen, zal de vijand trachten die vaartuigen in onze eigen havens op te sluiten, hetzij door het leggen van mijnen, hetzij door een ruim gebruik van torpedootjagers.

Al zal een afdoende opsluiting onzer torpedoboten en onderzeeboten in onze versterkte havens en reeden door mijnen niet mogelijk zijn, het door de

mijnen voor ons ontstane gevaar is toch van dien aard, dat eenige mijnenvisschers in onze vlootformatie behooren te worden opgenomen. Een poging tot opsluiting door torpedootjagers, hoewel tegenover de onderzeeboten bij de bovengenoemde zeegaten van weinig of geen waarde, zou het uitloopen der torpedoboten ernstig kunnen belemmeren en behoort daarom met ander materieel te worden belet.

Hoewel de Staatscommissie dus blijkens het bovenstaande tot de conclusie komt, dat voor de verdediging van het Moederland in de eerste plaats aan torpedomateriaal behoefte bestaat, is zij toch van meening, dat niet uitsluitend met dit soort materiaal kan worden volstaan. Indien aan hare voorstellen uitvoering wordt gegeven, zal voor de daar bedoelde „algemeene diensten” in de toekomst kunnen worden beschikt over het tweede eskader, dat in de Europeesche wateren zal worden gestationeerd.

Aangezien echter bij het gedachte plan van aanbouw dit tweede eskader eerst na verloop van tijd gevormd zal kunnen worden, zou voorloopig in de hier bedoelde diensten kunnen worden voorzien door de schepen van het type „Koningin Regentes”, de „Heemskerk” en de „Zeven Provinciën”.

Het optreden onzer vloot bij de verdediging van Nederland laat zich dus als volgt denken:

De torpedoboten en onderzeeboten treden op in open zee; hoewel verspreid zijnde over verschillende havens kunnen zij toch gezamenlijk buitengaats ageeren. Zij worden ook gebruikt bij de verdediging van zeegaten, reeden en havens.

De pantserschepen bieden daarbij zooveel mogelijk steun, meer in het bijzonder tegen kruisers en torpedootjagers.

De mijnenleggers en mijnenvisschers treden op in de zeegaten of voor de havens en in voorkomende gevallen ook buitengaats.

De pantserschepen treden op in de Zuidelijke zeegaten en op de benedenrivieren.

Voor de verdediging van de Zuiderzee kunnen daartoe geschikte vaartuigen worden gebruikt.

Tevens zal voor een goed ingerichte kustwacht e.g. aangevuld met een luchtvaartdienst moeten worden zorg gedragen.

De totale sterkte, die wordt noodig geoordeeld, bedraagt:

36 torpedoboten van pl.m. 300 ton, waaronder 6 als materieelreserve, gelijk te verdeelen over 2 hoofdstations, nl. Willemsoord en Hellevoetsluis;

14 onderzeeboten, waarvan 2 (met bemanning) zullen moeten dienen om zekerheid te geven, dat altijd over 12 booten kan worden beschikt.

Wanneer het geprojecteerde fort te Vlissingen gereed is, 3 stuks gestationeerd in elk der havens te Den Helder, IJmuiden, Hoek van Holland en Vlissingen. Zoolang dat fort nog niet gereed is, te verdeelen over de drie eerstgenoemde havens.

2 à 3 depôtschepen voor onderzeeboten; 2 groote en 2 kleine mijnenleggers, nl. twee met Den Helder, twee met Hellevoetsluis als hoofdstation; eenige mijnenvisschers te Den Helder, IJmuiden, Hoek van

Holland, Hellevoetsluis en eventueel Vlissingen; 3 vaartuigen voor de Zuiderzee, gestationeerd te Den Helder;

de noodige schepen voor den algemeenen dienst, welke in oorlogstijd zullen kunnen dienen tot steun van de torpedovloot en bewaking van enkele zeegaten.

Hiervan zijn aanwezig:

30 zeegaande torpedoboten (zij het niet alle van de gewenschte tonnenmaat); de pantserschepen, mijnenleggers en pantserschepen, 7 onderzeeboten, 2 depôtschepen en 3 vaartuigen voor de Zuiderzee, zoodat ontbreken: 6 torpedoboten, 7 onderzeeboten e.g. met 1 depôtschip, benevens alle mijnenvisschers.

Uit het voorgaande moge blijken, hoe volkomen het der commissie gelukt is omtrent de beginselen der defensie onzer Oost-Indische bezittingen en de maritieme verdediging van Nederland, op heldere wijze haar denkbeelden te verkondigen. En logisch wordt daarop voortgebouwd om te komen tot het aantal en de soort der gevechtseenheden, die wij behoeven, ginds en hier.

Hoewel een voorstander van een torpedovloot uit financiële overwegingen, waar de commissie ook aantoonde, dat de bouw- en onderhoudskosten van een dergelijke vloot niet minder zijn dan van een artillerievloot, bovendien de kwestie van het personeel bij een torpedovloot moeilijker op te lossen is dan bij een artillerievloot daar aarzel ik geen oogenblik meer om de plannen der commissie te aanvaarden.

Maar vooral doet het me genoegen, dat de commissie, die uit den aard der zaak uit geheel andere bronnen kon putten dan mij mogelijk was, op zoo afdoende wijze aantoonde, dat de verdediging van den Archipel door een leger, voor ons in het bijzonder, een hersenschim is.

Verbaasd staat men dan ook, dat in het Indisch Militair Tijdschrift, nog niet zoo heel lang geleden, een pleidooi werd gehouden voor de verdediging van Indië met een leger, ja zelfs voor de noodzakelijkheid van een leger en een vloot voor dat doel. En dat, waar een beperkte vlootverdediging al eenige honderden millioenen kost en... de werving voor het Indische leger zienderoogen verloopt.

Geen uitspraken van Napoleon, met hoeveel ijver ook opgespoord en met hoeveel handigheid ook te berde gebracht, kunnen de verdediging van onzen Archipel te niet doen; men legge toch aan die woorden — van een boven allen lof verheven geniaal man overigens — toch vooral aan den maatstaf van tijd en omstandigheden.

Een zaak echter is er in het verslag der commissie, die mij niet duidelijk is, nl. de kwestie van het kaliber der zware vuurmonden op de slagschepen. Waar de commissie zoo terecht opmerkt, dat onze schepen opgewassen moeten zijn tegen die van een tegenstander — ook tegen de modernste superdreadnoughts dus — daar kan moeilijk worden volstaan met een kaliber van 34 c.m. Ging Eng-



Land toch reeds met de Orion-klasse — 1910/11 — over tot het 34 c.M. kanon, terwijl de Queen Elisabeth-klasse (Warspite, Valiant en Barham) bewaard worden en zijn met 8 kanonnen van 38 c.M., lang 45 kaliber (in 4 torens), naast 16 kanonnen van 15 c.M., lang 50 kaliber. En de Duitse marine neemt nu ineens den sprong van 30 op 38 c.M., evenals Italië.

Japan heeft op zijn laatste schepen reeds kanonnen van 35½ c.M. (12 stukken), evenals de V. Staten; proeven worden echter genomen met zwaardere kalibers. En de nieuwe Engelse schepen moeten een pantsersdikte hebben van 35 c.M. (gordel en zware artillerie).

De nieuwste schepen krijgen dan al spoedig eene waterverplaatsing van 25—30000 ton.

De vraag dient dus m. i. nog overwogen, of het niet mogelijk is op onze voorgestelde schepen zes kanonnen te plaatsen van 38 c.M. in stede van 8 van 34 c.M., dan wel, indien daartegen bezwaren bestaan, of het geen aanbeveling zou verdienen met een kleiner aantal schepen tevreden te zijn, schepen echter, die in gevechtswaarde volkomen de gelijke zijn van elken tegenstander.

Ten slotte zou ik nog willen wijzen op een programma van de V. Staten omtrent de gewenschte samenstelling van een zeemacht. Men acht daar noodig bij 4 pantserschepen, aan overige vechtschepen:

1 slagkruiser, 4 kleine kruisers, 16 torpedo-bootvernielers, 8 onderzeeërs; in navolging vermoedelijk van het Duitse systeem. De slagkruiser ontbreekt dus in het systeem der commissie!

Wij zullen nu de commissie weer aan het woord laten, waarbij ongetwijfeld vooral de financiële kwestie belang zal inboezemen.

(Wordt vervolgd.)

**ERRATUM.** In de 3e kolom van het vorige artikel onder „Bescherming” te lezen:  
250 m.M. inplaats van 2,50 m.M., en  
300 m.M. inplaats van 30 m.M.

**Uit de O.-I. Mail.**

**Een dokter door pest aangetast.** Een geneesheer te Madioen, dr. Roodenhuis, is door de pest aangetast. In de Loc. lezen we, dat deze geneesheer sedert een dag of vijf, zes door de ziekte is aangetast. De dokter was steeds met de bestrijding van de ziekte in zijn afdeling in aanraking met de pest. Gelukkig viel mee te deelen, dat hij er wel weer bovenop zou komen.

**De droogte.** De Oostmoesson is dit jaar buitengewoon droog. Men hoort van gelukkigen, die „naar boven” zijn geweest, hoe in de bergen alles te velde verbrand is en de wegen er mul zijn; men leest het in de bladen van geheel Java, hoe overal wordt gesnakt naar regen. En de uitkomst der regen-waarnemingen bij het proefstation voor rijst te Buitenzorg geeft voor de totale hoeveelheid regen van 1 tot en met 27 Juli van dit jaar 154 m.M., terwijl de gemiddelde regenval in Juli, berekend over 23 jaren, 265 m.M. is!

**De toestand op Timor.** Het relletje op Adnara, het eiland ten N.O. van Flores, is ten slotte weinig betekenend geweest. Twee brigades van Timor en één van Flores, onder bevel van den luit. De Vries, waarbij ingedeeld waren de luit. Muller en dokter Van Hasselt, hadden spoedig zoodanig geageerd, dat, hoewel een nachtelijke aanval op een kamp, waarin de kwaadwilligen zich bevonden, door een ontijdig vuren van een der afdelingen mislukte, het merendeel der recalcitranten zich meldde; slechts enkelen zijn nog voortvluchtig en worden nu opgespoord.

Intusschen kwamen einde Juni te Koepang berichten binnen, dat ook te Pantar, ten Westen van Alor, opstootjes hadden plaats gehad, die evenwel geen ernstig karakter droegen. In verband hiermede werd kapitein Weber met 2 groepen naar Pantar gezonden. Verder verwacht men, dat de arbitraire uitspraak in zake het grensgeschil op Timor tusschen Nederland en Portugal tegen het einde van dit jaar zal plaats hebben. Alsdan zullen de meeste der tegenwoordige tijdelijke grensbivaks worden opgeheven en de met deze grensbewaking belaste compagnieën terugkeeren, meldt de Loc.

**Veeartsen examen.** Voor het te Buitenzorg gehouden examen voor Inlandsch arts zijn geslaagd: Raden Abdoelmanap, Lowy Jahja, W. H. Meray, Mas Soenodo en F. K. Waworoentoe.

**S.-I.-relletje.** Op 3 Aug. jl. verwekten de S.-I.-ërs te Sitoebondo een relletje, wegens een klacht van den riettransport-mandoer der suikerfabriek Asem Bagces bij den wedana over een koelie, lid van de Sarekat Islam. Een honderdtal Inlanders eischte de uitlevering van den mandoer. Toen bleek, dat deze niet aanwezig was in de kawedanan, trokken de belhamels naar het huis van den mandoer. Deze had zich

elders verscholen. Anders was hij zeker doodgeslagen door de opgewonden menigte. Zoo meldt De J.-B.

**Malversatiën?** In hetzelfde blad lezen wij, dat de directeur der handelsvennootschap Setia Oesaha, uitgeefster der Oetoesan Hindia, is geschorst. Hij weigerde aanvankelijk de boeken en de kas over te geven.

**Insulinde doet mee.** Volgens de Loc. van 6 Aug. verzamelt de afdeling Semarang van de vereeniging Insulinde geld om Tjipto Mangoenkoesomo rechtskundigen bijstand te kunnen verlenen.

**Informatiebureau voor hadji's.** In de Str. Times staat hoe aanzienlijke Mohamedanen te Chittagong een comité hebben gevormd, onder voorzitting van den districts-magistraat, ten einde hadji-pelgrims inlichtingen te verstrekken en de behoeftigen onder deze aspirant-heiligen te ontraden de verre reis te ondernemen.

De Indische kustplaatsen hebben zulk een informatie-bureau hoog noodig. Dan zouden heel wat minder Inlanders hun geld spendeeren om het Beloofde Land van den Profeet te bezoeken. En dan zou er minder ellende heerschen ook! Zoo merkt De Javabode op.

**PEST OP JAVA EN MADOERA.**

Overzicht der 14-daagsche opgaven, welke officieel zijn verstrekt van de nieuwe pestgevallen en 't aantal overledenen over de laatste zes maanden.

1913.	Totaal	overleden		geval-	
		leden	geval-	leden	geval-
26 Febr.—11 Mrt.	126	215	218	215	218
12—25 Mrt.	141	211	217	211	217
25 Mrt.—8 April	280	332	346	332	346
9—22 April	218	286	294	286	294
23 April—6 Mei	257	317	334	317	334
7—20 Mei	174	232	240	232	240
21 Mei—3 Juni	250	327	337	327	337
4—17 Juni	273	360	360	360	360
18 Juni—1 Juli	197	262	273	262	273
2—15 Juli	258	388	408	388	408
16—29 Juli	244	443	457	443	457
30 Juli—12 Aug.	235	477	506	477	506
13—26 Aug.	401	720	763	720	763
		4753	4543		

Men lette op de groote toename van de kwaal volgens de laatste opgaven.

**Suriname.**

Suriname van 29 Juli deelt mede, dat de leden der commissie ter bestudeering van het vraagstuk der instelling van plaatselijke besturen, de heeren Mr. P. Hofstede Crull, C. van Drimmelen en Mr. L. Rietberg, naar Br. Guiana zijn vertrokken en daar ter plaatse de werking der locale besturen na te gaan.

Hetzelfde blad verneemt, dat spoedig nog een stap verder naar de inkrimping van het militair garnizoen te Paramaribo zal worden gedaan.

**HAAGSCHE KUNSTHANDEL**  
119 NOORDEINDE 119.

Ruime sortering GRAVUREN, in zwart en artistiek hand gekleurd. ETSEN, AQUARELLEN en TEGELS van de goedkoopste tot de duurste soorten.  
GRATIS VERPAKKING VOOR INDIË bij aankoop vanaf f10.—.



**MAILKOFFERS.**  
**DEKSTOELEN.**  
**HANGMATTEN.**

**H. W. v. BRAKEL & Zn.**

HOFMEDEN  
PIET HEINSTR. 15 - TELEPH. H. 1767

**FABRIEK VAN STIJLHAARDEN**

**INSTITUUT VOOR MEISJES**

EXTERNAAT — BEPERKT INTERNAAT  
KRONENBURGERSINGEL 2 en 4 NIJMEGEN (HOLLAND)  
School- en Pensioengeld internaat f 800.—  
Met inbegrip der vacaties . . . f 1000.—  
De Directrice: A. J. NELCK.

**F. W. VAN WIJK = DAMES-KLEERMAKER.**  
Tollensstraat 118. - Teleph. 3235.

Speciaal adres voor:  
**PLUCHEMANTELS, BONTMANTELS**  
- en TAILOR-MADE COSTUMES -  
NAAR MAAT.

**Behangers en Stoffeerdors**  
**Linoeums,**  
**Tapjten,**  
**Meubelen.**

**P. J. Veelo & Zonen**  
**Den Haag**  
Lange Houtstr. 15b  
Telefoon 8855.  
Herderinnestraat 18  
Telefoon 2048.

**N.V. PULP-, JAM- & CONSERVENFABRIEK**  
**VRUCHTEN- & GROENTENDROGERIJ**  
**PRINCENHAGE.**

GEDROOGDE GROENTEN, GEDROOGDE AARDAPPELEN,  
— voor export en voor scheepsgebruik. —  
Offerte met monsters op aanvraag te bekomen.

**J. van der Putten.**

Garneerartikelen — Modefournituren.  
Valeriusstraat 51. Telef. 1670.



Kapitein Hirschman zal bij zijn vertrek niet ver-  
 worden door een officier van gelijken rang,  
 zal het commando over de troepen in Suriname  
 worden gevoerd door een le luitenant der  
 anterie.  
 Het wil ons voorkomen — schrijft het blad — dat  
 eruit een scheve verhouding zal ontstaan tusschen  
 troepencommandant en den chef van den militair-  
 geneeskundigen dienst, welke laatste tot nu den  
 van kapitein bekleedt. En wenschelijk blijft het  
 officier van langjarige ervaring — dus een  
 kapitein — aan het militair hospitaal te hebben, te  
 ook waar aan den chef van den militairen ge-  
 eskundigen dienst de functiën van geneeskundig  
 specteur kan worden opgedragen.  
 De N. R. Ct. van 25 Augustus, die het bericht  
 neemt, teekent daarbij aan:

Een scheve verhouding tusschen den comman-  
 der troepen en den chef van den militairen ge-  
 eskundigen dienst behoort uit den genoemden maat-  
 gel, wordt hij inderdaad getroffen, niet voort te  
 oeien. De militaire voorschriften voorzien volkomen  
 een dergelijke verhouding tusschen troepen- en  
 troepen-officieren."

Deze voorgenomen inkrimping van het garnizoen  
 ingt ons een voorspelling van een oud-commandant  
 troepen in Suriname voor den geest: „wacht  
 ar, Suriname wordt nog een sergeantspost".

Naar Suriname van 5 Augustus verneemt,  
 nde de heer P. A. May, lid der Kolon. Staten,  
 onlangs tot den gouverneur, met verzoek, dat  
 Exc. bij het opperbestuur op de definitieve  
 standkoming der Arbeidsverorde-  
 ng zou willen aandringen.  
 In antwoord hierop ontving de heer May vanwege  
 gouverneur bericht, dat met het opperbestuur  
 rent de afkondiging van de arbeidsverordening  
 leg plaats heeft; de laatste hierover handelende  
 sive van den minister van koloniën is gedateerd  
 Juli 1913.

Een getrouw lezer van het Kol. Weekblad biedt  
 ter kennisneming aan „The British Gu-  
 na Handbook 1913", geredigeerd door  
 lleyne Leechman, van de Department of  
 nce and Agriculture, British Guiana. Het boek  
 in Demerary uitgegeven — is een uitgave van het  
 manente tentoonstellingscomité onder leiding van  
 gouverneur Sir Walter Egerton. Het  
 of uitgevoerde werk is verrijkt met 76 illustratiën  
 een kaart van Britsch Guiana.  
 Dat de inhoud hoogst belangrijk is, behoort nauwe-  
 te worden opgemerkt.

In verband met hetgeen wij hiervoren mededeelden  
 rent de studie-commissie, die naar Demerary ver-  
 oken is, om er de instelling van plaatselijke be-  
 ren na te gaan, is vooral belangrijk het hoofdstuk  
 „The Villages". Daaruit blijkt, dat de dorps-  
 gemeenten bestuurd worden door gekozen „Coun-  
 ". Alle gemeenten staan onder het toezicht van  
 in 1878 in tleven geroepen Central Board  
 Health, thans Local Government  
 ard geheeten, aan het hoofd waarvan de hoog-  
 medische ambtenaar der kolonie staat.

Dit wijst er op hoezeer de hygiënische belangen er  
 den voorgrond treden. Voor Suriname is dit een  
 gerwijzing. Als er iets is, waarin wij bij onze  
 elgische bureu achterstaan, dan is het wel het ge-  
 der hygiëne, waarop wij nog maar hoogst be-  
 eiden schreden hebben gezet. Nog steeds blijft een  
 rdening regelende de muskieten-bestrijding uit,  
 wijl onze bureu zulke verordeningen reeds lang  
 en... en uitvoeren. Voor zulk een verordening,  
 streng gehandhaafd, geven wij de instelling van  
 eentebesturen gaarne cadeau.

Wij hebben in dit weekblad zoo dikwijls een lans  
 roken voor betere hygiënische maatregelen, dat  
 daarover thans niet verder behoeven uit te weiden.  
 Ook uit het hoofdstuk „Excursions" blijkt,  
 ver men ons vooruit is. Meer dan 50 jaar is de  
 en riviervaart in handen geweest van de firma  
 roston; met hare stoomers kan men naar alle  
 en van het land, die te water bereikbaar zijn,  
 stapjes maken. Bij de stations heeft de firma  
 eral geschikte huisjes of huizen, waar men den  
 cht kan doorbrengen en iets te eten krijgen. De  
 izen zijn matig. In haar reisbrieven schrijft me-  
 ouw Wynaendts Francken ook over deze  
 egelegenheden, waarvan zij gebruik heeft gemaakt.

In Suriname ontbreekt zoo iets bijna geheel. Dit  
 nde, zullen toeristen dan ook zelden hunne reizen  
 onze kolonie uitstrekken. Een eerste stap in de  
 ede richting zou zijn het bouwen van een eenvoud-  
 e, muskietvrije woning op het punt waar de spoor-  
 de Suriname-rivier kruist. Van dit punt zou een  
 stapje naar het Boschnegerdorp Ganssee zeer  
 akkelijk zijn. Men ziet dan een heerlijk stuk van  
 rivier. Daar de spoorweg een gouvernementens-  
 nerneming is, zou het op den weg van het bestuur  
 en deze zaak ter hand te nemen.

En klein, goed geïllustreerd boekje worde dan ter  
 chikking gesteld van de reisbureau's in Europa en  
 erika en van de verschillende stoombootmaatschap-  
 en, wier booten de West-Indiën aandoen. Zonder  
 ame komt men er niet.  
 Komt de verbinding van Albina met Paramaribo  
 anendoor" tot stand, dan zou ook dit voor toeris-  
 een aardig uitstapje worden, wanneer daaraan

verbonden kon worden een tochtje op de Marowijne  
 en een bezoek aan de Fransche strafetablissemten.  
 Een eerste vereischte is, dat het den toeristen zoo  
 geriefelijk mogelijk gemaakt wordt en dat zij geen  
 tijd verliezen. En dan vooral geen kleingeestige  
 douane-maatregelen. Overal tracht men het vreemde-  
 lingenverkeer te bevorderen. Waarom in Suriname  
 niet?

Ons is medegedeeld, dat er een nieuwe uitgave in  
 bewerking is van Aspinall's Pocket Guide  
 to the West Indies", waarin ook een hoofd-  
 stuk aan Suriname gewijd zal worden.

Daardoor zal de aandacht van het steeds toene-  
 mend getal toeristen, dat de West-Indiën bezoekt, ook  
 op Suriname gevestigd worden. Men doe in onze  
 kolonie met deze wetenschap zijn voordeel.

**Curaçao.**

Men is bezig te Willemstad eene afdeling van  
 de Nederl. Padvindersonorganisatie op te richten.

Het eiland Curaçao leent zich bij uitstek tot oef-  
 ning voor padvindere; rotsen, spelonken en baaien  
 zijn er overvloedig, alleen de bosschen ontbreken.  
 We zijn er benieuwd naar te vernemen, of de  
 oprichting gelukken zal.

Hoewel nu de Castro-omwenteling mislukt is, het  
 mosterd na den maaltijd genoemd kan worden, nu  
 nog te spreken over het begin der omwenteling, zoo  
 is het niet onaardig de voorboden der omwenteling,  
 zooals die te Curaçao zijn waargenomen, weer te  
 geven. De Cur. Ct. schrijft hierover dd. 1 Aug. jl.:

„Het bericht doet hier de ronde, dat de revolutie  
 in Venezuela uitgebroken is. Coro moet in han-  
 den van partijgangers van Castro gevallen zijn en  
 beweerd wordt, dat deze gewezen president zich in  
 de veroverde stad bevindt.

Men vertelt dat ook op verschillende andere  
 plaatsen in Venezuela de partij van Castro opge-  
 staan is.

Met de hedenmorgen alhier aangekomen Engelsche  
 boot Belgian is het bericht ontvangen, dat ook  
 te Puerto Cabello de opstand losgebarsten is.

Later hebben wij vernomen, dat Puerto Cabello  
 in handen van de revolutie gevallen is en dat ook  
 in Maracaibo een omwenteling gaande is.

Voor de juistheid dezer berichten kunnen we niet  
 instaan. Waar is echter, dat den laatsten tijd ver-  
 schillende Venezolanen, die als partijgangers van  
 Castro beschouwd worden, met de stille trom hier  
 vandaan vertrokken zijn.

Ook vernemen wij uit goede bron, dat de onder  
 Nederlandsche vlag varende schoener Virginia  
 te Vela de Coro door de revolutionairen aangehou-  
 den is. Dus is een van de eerste daden van de  
 Castristische revolutie een maatregel, die niet van  
 eerbied voor de Nederlandsche vlag getuigt. Moeten  
 wij dit beschouwen als een voortteeken van hetgeen  
 er zal gebeuren, indien het Castro gelukt wederom  
 in Venezuela aan het bewind te komen?"

Onder verwijzing van belangstellende lezers naar  
 onze nummers van 10 Oct. jl. en 19 Juni jl. waar-  
 in wij over den verkoop van Santa Barbara schre-  
 ven, nemen wij het navolgende over uit de Cur.  
 Ct. van 1 Aug. jl.

„Eergisteren had de gewone jaarlijksche alge-  
 merne vergadering van aandeelhouders van de N.V.  
 Cur. Phosphaat Maatschappij „Santa Barbara"  
 plaats. Het verslag over de werking van de ven-  
 nootschap over het afgelopen maatschappelijk jaar,  
 de rekening en verantwoording van het Bestuur over  
 dit tijdvak, alsmede Balans en Winst- en Verlies-  
 rekening werden goedgekeurd, het dividend werd  
 vastgesteld op f 7.50 per aandeel. In de plaats van  
 den afgetreden directeur, den heer J. M. Maal,  
 die bedankt heeft, werd de heer C. S. Gorsira,  
 commissaris der maatschappij, als zoodanig benoemd.

Het verslag van den directeur luidt als volgt:  
 De belangrijke gebeurtenissen van het afgelopen  
 jaar liggen nog te versch in het geheugen, dan dat  
 het voor mij noodig zou zijn, U die nog eens in  
 extenso te vertellen. Ter voldoening aan de Statu-  
 ten wensch ik echter het volgende mede te deelen.

In het begin van ons boekjaar — eind Augustus  
 1912 — heeft de heer John Godden ons doen  
 weten, dat hij de gemeenschap, waarin wij met hem  
 de plantage „Santa Barbara" bezaten, niet wensch-  
 te te doen voortduren. Hij heeft daartoe een ver-  
 zoekschrift bij ons Hof van Justitie ingediend,  
 strekkende tot het verkrijgen van een bevel tot  
 openbaren verkoop van de plantage. Het Hof wil-  
 ligde het verzoek in en beval, dat de verkoop op  
 5 November 1912 zou plaats hebben. Aldus is ge-  
 geschied, nadat de veilingcondities op ons verzoek  
 op enkele punten gewijzigd waren. De Handelsven-  
 nootschap onder de firma Hope en Co. te Am-  
 sterdam werd eigenares voor den prijs van f 600000.

De helft daarvan, f 300.000, kwam onze Vennoot-  
 schap ten goede.

Omtrent de door de Firma Hope en Co. met  
 nagenoeg alle aandeelhouders afzonderlijk afgeslo-  
 ten overeenkomsten, alsook over hetgeen sedert met  
 de plantage is gebeurd, mag ik zwijgen, daar dit  
 alles buiten het terrein onzer Maatschappij ligt.

In de samenstelling van het Bestuur kwam geen  
 verandering. De heer P. L. B. De Haseth was



**Hillmer & Co.**  
 Noordeinde 58. Telef. 1667.  
 PIQUÉ HEMDEN  
 f 2.75, f 3.50, f 4.—, f 4.50.  
 ENGELSCHHE HEMDEN  
 steeds de nieuwste Dessins  
 van af f 2.50.  
 Rijke keuze DASSEN.  
 Gemaakte en Zelfbinders.

**LIBERTY**

VRAAGT FRANCO STALEN  
 VAN

**ONVERSCHIETBAAR KATOEN**

VOOR BLOUSES, JAPONNEN &  
 KINDERJURKEN 78% BRED  
 IN 20 FRAAIE KLEUREN

**f. 0.85** PER  
 MTR

EENIGE VERTEGENWOORDIGERS IN NEDERLAND

**METZ & C** HOOGSTRAAT 10  
 'S GRAVENHAGE

EN LEIDSCHESTRAAT AMSTERDAM

**BOUWT**

OP

„Oud-Wassenaer",  
 „Groot-Hæsebroek"  
 - of „De Pauw". -

Inlichtingen te bekomen bij de bekende  
 : Kantoren. :

**PRIJS f 180.-**

„EMPIRE" Schrijfmachines  
 met zichtbaar schrift.

Generaal-Vertegenwoordiger voor NEDERLAND:

**A. E. LEO**  
 279 BEEKLAAN - DEN HAAG.

**VOOR INDIË.**

DE AANGENAAMSTE, MOOISTE EN NUTTIGSTE  
 BEZIGEND IS ZEKER HET FLUWELPLETTEN EN  
 SCHILDEREN. ONDERRICHT BIJ

**Firma TENZER** NOORDEINDE 139A  
 :- DEN HAAG :-

MAGAZIJN EN FABRIEK VAN SCHILDERSARTIKELN, VOOR-  
 WERPEN OM TE BRANDEN, SNIJDEN, ENZ.

RIJK GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT VAN HOUTWAREN  
 tegen inzending van 50 Cent FRANCO INDIË.



gedurende ongeveer 6 maanden met verlof afwezig. Het Bestuur verzocht den Commissaris, den heer C. S. Gorsira, zich tijdelijk ook met de functie van Secretaris te belasten, waaraan deze voldeed.

\*\*

De Cur. Ct. bevat de navolgende berichten:  
„Sinds Dinsdag wordt er met succes met den zandzuiger gewerkt. In de nabijheid van het Waterfort even buiten de haven is het baggeren in volen gang. Naar wij vernemen zijn er tot van morgen verschillende onderlossers vol specie naar het Schottegat gesleept. Tot aanplemping van de nieuwe kade van de heeren S. E. L. Maduro & Sons wordt, naar men weet, de in den havenmond uitgebaggerde specie gebruikt.

\*\*

Ingevolge een opdracht van het Gouvernement, vertrekt eerstdaags de heer G. B. Dussel, tijdelijk landbouwkundige alhier, met de Prins Willem I naar de Vereenigde Staten ter bestudeering van dry-farming-system in verband met de mogelijkheid van toepassing daarvan in deze kolonie.

\*\*

De Wekker van 2 Aug. j.l. schrijft:  
„L. Dinsdag kwamen drie groote lichters voor de firma S. E. L. Maduro & Sons uit Trinidad alhier aan.

Deze lichters, onderscheidenlijk genaamd Maduro, Sol en Monty, zijn bestemd om dienst te doen bij het lossen en laden van hier aankomende stoomschepen, vooral van die, welke aan de kade der firma in het Schottegat aanleggen of zich door haar van kolen laten voorzien. Zij vergemakkelijken in groote mate de voor die verrichtingen vereischte werkzaamheden.

Naar er bericht wordt, zullen de stoomschepen in de loopende maand aan de nieuwe kade kunnen meeren.

\*\*

Onder de Koninklijke onderscheidingen van 31 Aug. j.l. vinden wij vermeld Mgr. M. A. M. Vuijsteke, apostolisch vicaris van Curaçao, die den Ned. Leeuw ontving, terwijl de heer H. J. Cohen Henriquez en Mej. I. Krefte, hoofd van den vlechtskursus op Pietermaat, begiftigd zijn met resp. het ridderkruis en de zilveren medaille van de Oranje Nassau-orde.

Het Koloniaal Weekblad biedt zijne hartelijke gelukwensen bij deze onderscheidingen aan.

#### WAT DE INLANDER ZEGT.

**Keizerlijke onderscheiding.** Volgens de Bintang Soerabaja heeft de Keizer van Oostenrijk door tusschenkomst van het Departement van Koloniën en den Gouverneur-Generaal, naar Raden Mas Soenario, onder-collecteur te Semarang, laten informeren. Ongeveer dertig jaren geleden ging deze hooggeplaatste Javaan met zijn vader Pangeran Gondosiwojo van de Mangkoe Negaran (Solo) naar Europa, alwaar zij bij Willem III werden ontvangen en ook andere Europeesche hoven bezochten. Zoo kwamen zij bij den tegenwoordigen Keizer Frans Jozef, die blijkbaar zeer was ingenomen met den Javaanschen jongeling en om diens portret vroeg. Deze had er toevallig geen bij zich, maar beloofde er één bij zijn terugkomst op Java te zullen zenden. Hij kwam die belofte niet na, in de meening verkeerende, dat de Keizer slechts uit hoffelijkheid de vraag gedaan had en hem daarna reeds lang vergeten zou hebben. Blijkbaar was dit echter niet het geval, want nu kort geleden moet de Keizer bij den Nederlandschen gezant geïnformeerd hebben naar de beide Javaansche personen, die hem jaren geleden bezochten. Vandaar de informatie bij het Departement van Koloniën in Den Haag, met het gevolg, dat Raden Mas Soenario voornoemd nu toch zijn portret moet hebben opgezonden.

**Een Javaansche Vrouwenvereniging.** In de Perwarta Soerabaja heeft de Inl. vrouwenvereniging „Siti Fatima” de Inl. vrouwen te Soerabaja opgeroepen voor eene vergadering in de kampongs Temboklor en Soekodono, om te beraadslagen over de oprichting van verschillende waerogens voor artikelen van dagelijks huishoudelijk gebruik. 250 Javaansche vrouwen hebben aan deze roepstem gevolg gegeven.

**Weer een nieuwe Meisjesschool.** Te Djokjakarta wil de neutrale schoolvereniging een inlandsche meisjesschool oprichten en de kosten daarvan uit particuliere bijdragen doen bestrijden. Het tekort zal aangezuiverd worden uit den opbrengst van een pasar derma (fancy-fair) te Djefis (Djokdja) te houden (Bintang Soerabaja).

**Navolgenswaardig voorbeeld.** Dr. Vogelpoel behandelt het Inl. personeel van de S.S. te Solo gratis zoowel in als buiten zijn kliniek. Hulde en dank worden hem daarvoor gebracht. Weinige doktoren, die dit doen! schrijft de Perwarta Soer.

**Inlandsch Credietwezen.** Vreemd is het, zegt de Pembrita Betawi, dat de vele loemboengs (padischuren), die in den laatsten tijd in de dessas zijn opgericht, de padiprijzen eerder hebben doen stijgen dan dalen, zeer ten nadeele van den kleinen man. Hulpverschaffing was toch de

bedoeling, opdat de landman niet in handen van bloedzuigende woekeraars zoude geraken. De zorgeloosheid van den Inlander is oorzaak, dat de beste bedoelingen ook ten deze het tegenovergestelde resultaat tengevolge hebben. Wat zien wij gebeuren? In het onderdistrict Sitoeradja (Soemedang) bv. waar de padi vroeger f2 kostte, wordt nu daarvoor bijna twee maal zooveel betaald, n.m. f3.50. A., B. en C. komen aan de loemboengs padi leenen, om die over acht maanden in natura terug te geven. Zij krijgen de padi van den gekommitteerde, gaan naar huis en denken vooreerst niet aan terugbetaling. Eerst als de acht maanden bijna om zijn worden zij met schrik er aan herinnerd, dat zij de padi moeten teruggeven. Zij zitten in nood, want padi hebben zij niet in voorraad, gaan rechts en links er op uit om padi te koopen voor de aflossing van de schuld aan de loemboengs. Zij komen dan toch eindelijk terecht bij hadjis en andere opkopers van padi, die hen wijs maken, dat de padi niet voor iedereen te krijgen is, maar nu in dit geval alleen voor hen, mits zij f3.50 voor de pikol betalen. Zij worden dan tevens bang gemaakt, dat over een paar maanden f4 voor de pikol moet worden betaald. Uit vrees voor grootere schade komen zij voor f3.50 in het krijt bij geldschietters en woekeraars. Veel moet nog in het karakter van den Javaan veranderen, zegt het blad, en vraagt verder hoe het nu staat met de plannen voor eene volksverzekering. In een schrijven van den adviseur voor het volkscredietwezen aan de verschillende bankbesturen wordt het feit vermeld, dat onder voortstrevende Inlandsche ambtenaren het denkbeeld gezezen is om te kunnen behoeve een onderling verzekeringsfonds op te richten. Dit denkbeeld werd verder aangevat door een comité, waarin o.m. zitting hebben de adjunct-adviseur voor Inlandsche zaken, Dr. Rinkes, eenige deskundigen, alsmede een drietal regenten uit West-, Midden- en Oost-Java. Van groot belang is het, dat degenen, die wenschen toe te treden tot het fonds, zulks op gemakkelijke wijze kunnen doen en tevens op eenvoudige wijze hunne contributies kunnen afdragen; er moeten alom agenten van het fonds gevestigd zijn. Het ligt voor de hand, dat die agenten heel betrouwbaar dienen te zijn, dat echter het fonds niet in staat zal zijn deze agenten behoorlijk te bezoldigen. De medewerking van den adviseur voor het volkscredietwezen is ingeroepen, opdat deze instellingen, die thans overal op Java en Madoera voorkomen, zich beschikbaar zouden willen stellen voor genoemd doel en zich mitsdien belasten met: 1e. het geven van gelegenheid aan belanghebbenden om zich op te geven als contribuant, 2e. de inning der contributies, 3e. eventueel de uitbetalingen te doen aan de verzekerden. De heer Carpentier Alting is van meening, dat het hier een zaak betreft, waarin de credietinstellingen werk kunnen doen, dat in haar lijn ligt: bevordering van spaarzin. Hij heeft zich daarom tot de verschillende bankbesturen gewend met het verzoek een biljet in te vullen, waarbij zij verklaren al dan niet daartoe genegen te zijn, onder opgave der voorwaarden.

#### WAT DE CHINEES VERTELT.

**Naweeën van de S. I.** In Malang is 't lang niet rustig, men gevoelt zich in en buiten de hoofdplaats niet geheel veilig. Onophoudelijk wordt er, volgens berichten in de Perniagan, de politie per telefoon, ook uit het binnenland, om hulp en assistentie verzocht. Kort geleden werd de politie door de onderneming Ngredjo nabij Kepandjen gearmeerd. Een Madoereesche koeli, lid van de S. I., die beweerde door zijn mandoer geslagen te zijn, had onmiddellijk zijn zoon naar Boeloe Pitoe 15 palen ver gezonden, ten einde zijne kameraden, ook leden van de S. I., op te roepen om hem te helpen zich te wreken. Wel een 200 Sarikat Islamers hebben aan deze roepstem gevolg gegeven en trokken naar den administrateur van genoemde onderneming, aan wien zij vroegen den bewusten mandoer te mogen ontmoeten en spreken. Dit verzoek werd niet toegestaan. Met het oog op het groote getal, dat zich op het erf van de administrateurswoning opdrong, werd toen de hulp van de politie ingeroepen. De assistent-resident van Malang kwam zelf ter plaatse. Bij onderzoek bleek, dat de wond van bovengenoemden Madoereeschen koeli niet het gevolg was van mishandeling, dat bedoelde mandoer dus niet geslagen had. — De geestdrijvers gaan voort met onrust en tweedracht te verwekken. Dikwijls wordt een vijandige houding tegenover de Inl. ambt. aangenomen. Een groot machtsvertoon was af en toe noodig om de onruststokers vrees aan te jagen en de ingezetenen tot kalmte te brengen. — Toch gaat men maar voort — zoo vervolgt de Perniagan — de Inlanders op te wekken, lid van de S. I. te worden. Mas Demang Martodimedjo, Mangoendirdjo en Djojodijono, werden door de politie te Klaten opgepakt, omdat zij enige Inlanders hebben gedwongen lid te worden van de S. I. In Kediri vragen vele Inlanders er om, lid te worden van deze niet officieel erkende vereeniging. — De Chineseesche koelies te Tandjoeng Priok krijgen het voortdurend te kwaad met hunne Inl. collegas. Honderden Inlanders loopen te hoop, om het daar den Chineezzen lastig te maken. De politie moet

Koninklijke  
Brood- en Beschuitfabriek  
**LENSVELT NICOLA**  
VEENESTRAAT 23 DEN HAAG  
LUNCHROOM

Specialiteit:

HAAGSCHE BESCHUIT  
ROGGEBROOD IN BLIK VOOR EXPORT

Gebr. P. H. CAMINADA  
LANGE HOUTSTRAAT 3  
HAAG - Telefoon 713

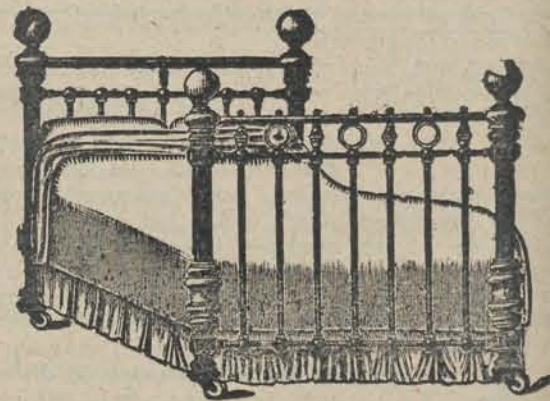
SPECIALAAL ADRES VOOR ALLE OPTISCHE ARTIKELEN,  
BRILLEN, KIJKERS, ENZ.  
AANLEG EN ONDERHOUD VAN ELECTR. LICHT- EN SCHELGELEIDINGEN.

**RIPPEN**

PIANOHANDEL  
PIET HEINSTRAT 42  
ELANDSTR. 17 TEL. 4683

VERHUREN      STEMMEN

Th. A. A. SIMONIS  
34 GROENMARKT — OVER DE —  
PRINSESTRAAT.  
TELEFOON No. 2535 □ DEN HAAG



Specialiteit in **BEDDEN.**

— GROOTE KEUZE —  
van af het beste tot het eenvoudigste.

MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

De Sigaren Ex- en Import-Maatschappij  
v/h. **L. LANGE**

LEVERANCIER VAN Z.K.H. PRINS HENDRIK DER NEDERLANDEN  
Lange Voorhout 86 - 's-GRAVENHAGE

Ruime sortering van 3, 4 en 5 Cts. Sigaren.  
Specialiteit in HAVANA, MANILLA en BREMER SIGAREN.

MAGAZIJN VAN:

**Heeren Hoeden**

**EDUARD PELGER**

PRINSESTRAAT 35, :: 's-GRAVENHAGE

TELEPHOON 3902.



...s bij de hand zijn, om krachtadig tusschen-  
de te komen. — Mr. Bodemeijer te Indramajoe  
erd op een avond, van de Societeit naar huis  
dende, in zijn rijtuig door Inlanders aangevallen.  
en hij een plaats passeerde, waar toevallig vele  
rikat Islammers vergaderd waren. Zich  
dedigende, viel hij uit het rijtuig. Eén der aan-  
allers is herkend, opgevat en gevangen gezet. —  
de dessa is gebrek aan koelies, omdat tot diep  
den nacht geboden wordt en men den volgenden  
ag te lui en te lam is, vroeg op te staan en aan  
en arbeid te gaan. Deze gevolgen van de S. I.  
den in de eerste plaats treurig voor henzelf. Het  
den is goed, maar het werken hoort er bij:  
"Ora et labora". — Drie Inlanders van de  
lkerfabriek Gesik (Djokdjakarta) werden voor  
rol veroordeeld, ieder tot eene maand tenarbeid-  
elling. Den volgenden dag kwamen er 500 lieden  
de dessa van dien naam bij den Rijksbestier-  
er, om te protesteeren en te vragen de invrijheid-  
elling van hunne drie kameraden te willen beweren.  
Aan dit verzoek kon natuurlijk geen gevolg  
worden gegeven. Het volk bleef voet bij stuk hou-  
en. De politie en de dragonders moesten er bij  
gehaald worden om de menigte uit elkaar te doen  
aan. — Te Bondowoso is het evenmin rustig. Ook  
aar zijn de gewapende politiedienaren voortdurend  
de been, om de Inlanders in bedwang te hou-  
en.

**Veruuropeesching.** De zucht om in alles de Euro-  
peanen na te apen, heeft ons nu er ook toe ge-  
bracht om nauwe schoenen te dragen, schrijft  
Liem Boen Nio in de Tiong Hoa Wi  
ion P.o. Wij hebben gelachen, zegt zij, over het  
natuurlijke der Chineesche vrouwen, die hare  
voeten verminken, maar de tijd zal komen, dat ten  
minst mannen noch vorouwen, noch groote kinde-  
ren een onverminkten voet kunnen toonen. 't Is  
waarschijnlijk hetsch, met welke volharding wij thans  
met de mismaking der kleine teenen beginnen om  
het werk der vervorming te bekronen met likdorens,  
gegroeide nagels, gezwollen hielen en verwondin-  
gen op het gewricht. Ook hier zullen wij in de  
handen vallen van mannelijke en vrouwelijke voet-  
dokters en van apothekers, die voor voetkwalen  
ontelbare zalfjes en watertjes zullen verkoopen,  
die alle daarin overeenkomen, dat ze even duur als  
crachteloos zijn.

**Rare kostgangers.** De Pewarta Soerabaja  
verwondert er zich over, dat een Engelschman te  
Soerabaja doller pret gemaakt heeft op den dag, dat  
zijn huwelijk door echtscheiding voor den Raad van  
Justitie ontbonden werd, dat hij het hoogste lied  
zong, herhaaldelijk uitroepende: I am glad to be  
single again! Rare kostgangers zijn er onder de  
Europeanen! (kolong langit) schrijft 't blad.

**Van Vreemde Koloniën.**

**Portugeesche koloniën.**

De Fransche journalist J. de Larsan heeft op  
zijn terugreis uit West-Afrika een onderhoud ge-  
had met den minister van koloniën te Lissabon,  
Dr. Almeida Ribeiro, waarin deze hem zeer belang-  
wekkende cijfers voorlegde aangaande den economi-  
schen en financieelen toestand der Portugeesche ko-  
loniën. De minister had juist een overzicht beschik-  
baar van de resultaten der handelsbeweging, van  
alle overzeesche bezittingen, die meer dan 2 mil-  
joenen 400000 vierk. K.M. beslaan.

In den regel bezondigen wij ons niet door in het  
Wkbl. te veel cijfers te geven, maar voor dit-  
maal moeten wij dit wel wagen, want, voor zoover  
officieele Portugeesche cijfers waarde gehecht  
worden, geven deze in menig opzicht een ver-  
rassing.

**HANDELSRESULTATEN.**

Cap-Vert	Invoer (in fr.)	Uitvoer (in fr.)	S. Thomé en Principe.	Invoer (in fr.)	Uitvoer (in fr.)
(steenkolon niet inbegrepen),					
1910	4.700.000	1.600.000	1910	15.800.000	45.000.000
1911	5.400.000	1.475.000	1911	17.500.000	40.000.000
1912	5.300.000	850.000	1912	16.500.000	42.500.000
Guinea.			Portug. Indië.		
1910	7.500.000	4.700.000	1910	12.000.000	5.100.000
1911	6.500.000	6.500.000	1911	15.800.000	4.550.000
1912	7.000.000	6.750.000	1912	12.000.000	4.600.000
Timor.			Mozambique.		
1910	2.300.000	2.790.000	1910	32.000.000	9.000.000
1911	2.150.000	2.800.000	1911	35.000.000	10.000.000
1912	3.000.000	2.850.000	1912	49.500.000	47.500.000
Angola					
(Port Kongo niet inbegrepen).					
1910	46.950.000	32.500.000			
1911	29.000.000	45.000.000			
1912	27.500.000	35.000.000			

Men houde ons de volgende toevoeging nog ten  
goede, daar zij aan het voorafgaande duidelijker  
blijft geeft.

Het koloniaal budget wees aan:

Cap Vert.	Ontvangsten (in fr.)	Uitgaven (in fr.)	S. Thomé en Principe.	Ontvangsten (in fr.)	Uitgaven (in fr.)
1910-11	2.525.000	1.950.000	1910-11	5.025.000	2.900.000
1911-12	2.050.000	2.025.000	1911-12	4.765.000	3.750.000
Guinea.			Portug. Indië.		
1910-11	600.000	1.725.000	1910-11	5.500.000	6.000.000
1911-12	2.250.000	1.750.000	1911-12	6.000.000	6.500.000
Timor.			Mozambique.		
1910-11	1.000.000	1.125.000	1910-11	30.000.000	27.500.000
1911-12	850.000	1.150.000	1911-12	31.000.000	27.000.000
Angola.			Macao.		
1910-11	13.000.000	16.500.000	1910-11	2.800.000	4.000.000
1911-12	12.500.000	17.000.000	1911-12	2.525.000	3.400.000

In de beschouwingen, die de bewindsman aan  
deze cijfers vastknoopte, legde hij er nadruk op,  
dat de uitkomsten toenemend gunstig zijn. Er zijn  
nog indirecte inkomsten, die moeilijk in cijfers te  
brengen zijn en die b.v. voor Macao het te kort  
ruim dekken. Maar zooals de getallen spreken staan  
uitvoer en invoer in totaal tegenover elkander elk  
met ongeveer 365 mill. fr., en levert het budget 125  
mill. inkomsten tegenover 119 mill. uitgaven.

In antwoord op de vraag betreffende de vaak  
veroordeelde recrueteering van werkkrachten voor de  
cacaoplantages op S. Thomé, verklaarde Dr. Al-  
meida Ribeiro: De republiek heeft haar vollen plicht  
gedaan voor de verbetering van het lot der inlan-  
ders. Het mag hardop gezegd worden, dat er geen  
schaduw van slavernij in de koloniën is. Een de-  
mocratisch regeeringsstelsel kan niet samengaan met  
een achterlijk staat van zaken op sociaal gebied  
in de overzeesche bezittingen.

Nog een andere, door de Larsan in 't midden ge-  
brachte kwestie, verdient volle aandacht. „Wat  
denkt gij te doen om de moreele en materiele ver-  
heffing der koloniën, waarvan gij U zooveel voor-  
stelt, te bereiken?” vroeg hij. „Zooals de ingesla-  
gen weg reeds aangeeft, moet het weldra wet  
zijn voor het land, financieele autonomie te verle-  
enen aan die bezittingen, die daar rijp voor zijn”,  
antwoorde de minister, er aan toevoegende: Door  
een redelijk stelsel van concessiën zal de ontwik-  
keling van alle locale industrieën bevorderd moeten  
worden, in de eerste plaats die, welke berusten op de  
voortbrengselen van den bodem, zonder de nijver-  
heid in 't moederland te benadeelen. De vrijheid van  
handelen van de ambtenaren in overeenstemming  
brengen met de nieuwere opvattingen van koloniale  
verantwoordelijkheid. Overal de hand aan den ar-  
beid slaan om de rijkdommen van 't land tot hun  
recht te doen komen en andere bronnen van eco-  
nomische en budgetaire inkomsten scheppen. De  
Portug. kolonist is bij uitstek voor deze taak ge-  
schikt. De arbeiders zullen beschikbaar zijn. Het  
nationale en vreemde kapitaal zal zonder twijfel  
toevloeden.

Dit lezende zou men inderdaad geneigd zijn te  
gelooven, dat Portugal voor zijn koloniale politiek  
een geheel nieuw leven ingetreden is.

**Zuid-Afrika.**

Nu de Hollandsch-Afrikaansche bladen ons hun  
eigen kijk brengen op de ernstige crisis, die de  
mijnondernemingen hebben doorgemaakt, klinken  
daarin enkele accoorden, die de Engelsche pers ons  
zorgvuldig onthouden had.

Engeland heeft groote behoefte aan den geregel-  
den toevloer van goud uit Z.-Afrika. Komen de  
pl.m. 3000000 P. S. goud niet maandelijks uit Trans-  
vaal in Londen aan, dan heeft dit een diep schok-  
kende invloed op de rentekoers van de Bank van  
Engeland. Toen de berichten gewaagden van den  
plots een grooten omvang nemenden opstand, en  
behalve van staking van den arbeid, ook van vernietig-  
ing van materiaal en van mijnwerken spraken, is  
Groot-Brittannië den schrik om het hart geslagen, en  
heeft de regeering in 't moederland zich met vrees  
en hoop afgevraagd, of 't aan 't ministerie-Botha  
gelukken zou den toestand weer spoedig te beheer-  
schen. Zoo deed zich 't verschijnsel voor, dat de  
Engelschen tegelijk vloekten wat er van oud-Hol-  
landsche drift in deze beweging meewerkte en hun  
bede — aan het gouden kalf — opzonden, dat het  
den oud-Hollandschen ministers mocht gelukken het  
Engelsche krediet in Europa te redden. Nu dit  
laatste is gelukt, dank zij 't doortastend optreden  
van de generaals Botha en Smuts, mag de Engel-  
sche pers wel, in navolging van Lord Gladstone,  
de Britsche Gouverneur-Generaal in Z.-Afrika, de  
„Dutch” de volle erkenning geven van hun loyaal  
optreden.

**Meer goud in Canada.**

Dr. Cairnes, de geologist van Canada, heeft een  
onderzoek ingesteld naar den goudrijkdom der aan  
de White River en 't Susannadistrict ontdekte vel-  
den. Hij meldt, dat deze zonder twijfel rijk aan het  
edele erts zijn. Maatregelen worden genomen om den  
toevloed, die naar die streek te verwachten is, te  
regelen. Het moeilijk bereikbare, 't onherbergzame land  
dreigt rampspoedig te worden voor wie er rijkdom  
mocht gaan zoeken.

**O.- en W.-Ind. Literatuur-Overzicht.**

**Douwes Dekker geïnterneerd.**

„Een Indisch ambtenaar” schrijft, onder boven-  
staand opschrift, in de zgn. „Groene Amsterdam-  
mer” van 24 Augustus het navolgende:

Wij weten hier op 't moment nog niet precies de  
reden, en moeten dus voorzichtig zijn met onze cri-  
tiek, maar toch werden wij zonderling getroffen  
door het bericht, dat Douwes Dekker geïnterneerd  
is. Wij zien hierin voorloopig — totdat wij er, bij  
nader bericht, op terugkomen — eene uiting van  
russisch despotisme en innerlijke zwakheid, waarte-  
gen protest noodig is.

Toen Douwes Dekker eenige maanden geleden  
hier voordrachten hield, lazen wij in het toch vrij  
tamme „Koloniaal Weekblad” de uitspraak, dat men  
zich verwonderde, den ons uit Indië zoo gevaar-  
lijk en rebellisch afgeschilderden man eigenlijk zoo  
ongevaarlijk en bezadigd hier te hooren spreken.

**1ste Rotterdamse**  
**Maatschappij van verzekering op het leven**  
Oudehavenkade N.r.l. Plan C, Rotterdam.  
Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING.  
**Levensverzekering**  
in elken vorm.  
Hoofdvertegenwoordiging voor Ned. Oost-Indië  
te SOERABAIA.

<b>VLEU PIA KUNSTSPEL- ORG VERHUUR. PIANO's van f 5.— VLEUGELS „ -8.— REPARATIE. RU Afd. Gebruikte SPECIELE INRICHTING voor de</b>	<b>GOOSEN &amp; SWAGERMAN DEN HAAG - BOEKHORSTRAAT 149.</b>	<b>GELS. NO'S. PIANO'S. ELS. p.m. of f 50.— p.j. af. „ „ -80.— „ „ STEMMEN. IL. Instrumenten. voor het HEREDENKEN TROPEN.</b>
--	---	---

**WAROONG DJAWA**  
INDISCH RESTAURANT  
à la Carte  
Kortenaerkade 10 - DEN HAAG.  
TELEPHOON No. 4882.  
Dagelijks geopend van 12—7 uur. Voor uitzending  
wordt f 0.25 bestelloon gerekend, tenzij afgehaald.

**„TRANSVALIA”**  
PRINS HENDRIKSTRAAT 74, DEN HAAG.  
**ONDERGOEDEREN**  
OOK IN ECHT JAEGER.

**J. P. KOSTER**  
-o- ANTIEKE EN MODERNE WOONINRICHTING -o-  
BEHANGERI' - STOFFEERDERIJ - MEUBELMAKERIJ  
V. D. SPIEGELSTRAAT 2' - DEN HAAG.

**Frans van Wijk en Zonen,**  
24 Vlamingstraat,  
- DEN HAAG. -  
Halshoudelijke-, Keuken-, Badkamer-  
Inrichtingen.

  
**VEENSTRAAT 29. - Telefoon 4105.**  
SPECIALE AANBIEDING:  
GEPANTSERDE HUTKOFFER, lang 100 c.M.,  
breed 50 c.M., hoog 36 c.M. . . . . f 9.75  
GEPANTSERDE HUTKOFFER, lang 100 c.M.,  
breed 50 c.M., hoog 40 c.M. . . . . „ 10.75  
GEPANTSERDE MAILKOFFER, lang 100 c.M.,  
breed 50 c.M., hoog 50 c.M. . . . . „ 11.50  
GEPANTSERDE BOEKENKOFFER, 50 x 50 c.M. „ 6.25



Toch sprak hij hier precies als in Indië. Alleen, de appreciatie en de maatstaf zijn hier anders.

Wij zijn er vast van overtuigd, dat, indien Douwes Dekker absoluut moet geïnterneerd of verbannen worden, dit beteekent een te groote innerlijke zwakheid in Indië, een te diepe verzwakking van ons bestuur, een te wankel prestige. In een land, waar het Vrije Woord niet geduld wordt, moeten te groote misstanden bestaan, en moet de regeering den bodem onder zich niet meer solide voelen.

Wij, die dit schrijven, zijn geen medestanders van Douwes Dekker. Integendeel, wij gaan slechts voor een zeer klein deel met hem mede. Maar wij denken: als het gesprek en geschrijf (dikwijls zelfs: het gezelschap) van dezen in den grond niet zoo heel veel beteekenenden dweeper van zooveel invloed wordt geacht, dat interneering noodig is, dan moet de boel daar wel op zeer losse schroeven staan. En dan: is er dommer, gevaarlijker politiek, dan van zoo'n man een martelaar te maken?

Het wordt tijd voor een anderen maatregel, voor het verwijderen van een man, in zijn fanatisme veel gevaarlijker dan Douwes Dekker, namelijk Gouverneur-Generaal Idenburg. Deze dweeper heeft in Indië veel meer kwaad geslicht dan Douwes Dekker dit doen kon.

Het wordt tijd in Indië voor een finalen schoonmaak. Ook op persgebied. De toestand behoort daar zóó te worden, dat men voor het Vrije woord niet bang behoeft te zijn. Wij denken hier aan den heer M. van Geuns, den hoofdredacteur van het „Soerabaiasch Handelsblad“, thans tot 14 dagen gevangenis veroordeeld, feitelijk omdat hij, op het punt waarop hij veroordeeld is, leugen en onrecht bestreed. Wij komen niet op voor de theorieën van Douwes Dekker, die niet de onze zijn. Maar wij zeggen: als deze man voor Indië al gevaarlijk is, dan moet het in Indië een zonderlinge toestand zijn, dan ligt de zaak daar in 't honderd. In een goed geordende maatschappij, waar recht en orde heerschen, en waar de regeering wijsheid betracht en rede, behooren mannen als Douwes Dekker niet met een martelaarskroontje gesierd te worden. Zulk een maatschappij behoeft het Vrije Woord niet te vrezen.

Er zijn gevaarlijker menschen in Indië op het oogenblik. De gevaarlijkste zeker wel Idenburg, die met zijn fanatiek dweepen den Islam in beroering heeft gebracht. Die man hoort daar niet. Die man in zijn gevaarlijke calvinistische goede trouw doet méér kwaad in de praktijk dan honderd Douwes Dekkers.

En het is doodjammer, dat in den laatsten tijd, door de kabinets-crisis, dit zoo brandend urgente ééne noodige voor Indië van de baan is geraakt. Laat Douwes Dekker loopen. Maar dwing Idenburg heen te gaan, zoo gauw mogelijk. En benoem een Gouverneur-Generaal in de plaats, die een „man“ is, met een eerlijk, rechtvaardig hart en een ijzeren wil. Dan is Douwes Dekker ongevaarlijk en laat men hem praten.

#### De teruggave van Java door de Engelschen in 1816.

Velen verkeerden nog altijd in de veronderstelling dat het herstel van Neerland's onafhankelijkheid in 1813 onmiddellijk gepaard ging met de teruggave der voormalige Nederlandsche bezittingen in 't Oosten. Het heeft echter nog bijna drie jaren geduurd voor „deze bezittingen“ door eenen grootmoedigen en rechtvaardigen bondgenoot werden overgedragen aan „Hunne Excellentien de benoemde Commissarissen-Generaal over Nederlands Indië“.

We lezen omtrent die gebeurtenis in de Batavia'sche Courant van 20 Augustus 1816, het officiële orgaan, dat op dien datum voor het eerst weder in het Hollandsch verscheen:

De dag van gisteren tot de plechtige teruggave van het eiland Java en deszelfs Onderhoorigheden aan de Commissarissen-Generaal van Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden bestemd zynde, waren reeds vroeg alle Ambtenaren van het Britsche Gouvernement op bevel van den Luitenant-Gouverneur in het Stadhuis vergaderd. — Detachementen troepen van beide Natien waren op het Stadhuisplein geschaard, en eene talryke menigte aanschouwers van allerlei landaard was te zamen gevloeid om de meer dan gewoonlyk belangryke plegtigheid van dien dag by te wonen. — By de komst van Hunne Excellentien de Commissarissen-Generaal en den Generaal-Commandant de Troepen, speelde de uitmuntende bende Nederlandsche muzikanten het geliefde „Wilhelmus van Nassauwen“ en de voortreffelyke houding van het Detachement Nederlandsche Huzaren, hetwelk een gedeelte van den prachtigen stoet van Hunne Excellentien uitmaakte, trok aller oogen tot zich.

Na de afkondiging der Proklamatie, waarbij den Britschen Luitenant-Gouverneur in Rade het Eiland Java aan het Nederlandsche Bestuur overgeeft, wierdt de Engelsche Vlag onder een salut van een en twintig schoten nedergehaald, en terwyl de Nederlandsche Vlag onder een gelyk salut derzelver plants vervong, wierden de opene brieven der Hooge Commissie en de bekendmaking van het in bezit nemen der Volksplanting in den naam van onzen geliefden Monarch, by monde van den Heer

Secretaris-Generaal D'Ozy afgelezen. Het zoude eene schier onmogelyke taak zyn de verschillende aandoeningen te beschryven, welke de vergaderde menigte ondervondt, toen de boven hunne hoofden wapperende vlag de eenmaal hopelooze herstelling aankondigde der te lang gescheurde betrekkingen; — genoeg zy het te zeggen, dat de vreugde en dankbaarheid van elken Nederlander nog vermeerderd wierden door het vleyende vooruitzicht op toekomstig geluk onder het koesterende bestuur van zynen natuurlijken Vorst, en deszelfs vertegenwoordigers in deze gewesten. Het „Wilhelmus van Nassauwen“ en „God save the King“ wierden bij afwisseling uitgevoerd, terwijl het donderen van het geschut der op de Reede liggende Schepen op eene plegtige wyze de oogenblikken vervulde. die tusschen de onderscheidene ceremoniën verliepen, en meldde, dat ook daar de Vlag van den Staat vry en onbelemmerd haar vorig gebied had hervat. — Nadat de neergehaalde Britsche Vlag met militaire eerbewyzingen op het Stadhuisplein was gebracht, om van daar naar het Engelsch Cantonnement van Weltevreden te worden vervoerd, begaven zich Hunne Excellentien, vergezeld van de voornaamste Ambtenaren en Ingezetenen, naar het prachtige Sociëteitsgebouw te Ryswyk, alwaar een keurig dejeuner dinatoire, op bevel van den heer Luitenant-Gouverneur Fendall aangeregt, hun wachtte. — Voor men van tafel opstond wierdt „voorspoed aan het Nederlandsch Gouvernement op Java“ door Zijne Excellentie den Heer Fendall ingesteld, en is het byna overbodig te zeggen, dat deze conditie door allen met geestdrift gedronken wierdt. — De plegtigheden van den dag eindigden met een publieke audiëntie, waarop Hunne Excellentien de gelukwenschingen van alle Civiele en Militaire beambten en van de voornaamste Europese, Chineesche en Inlandsche Ingezetenen dezer Hoofdplaats, ontvingen.

#### Institut Colonial International.

In de maand Mei van dit jaar werden door het Internationaal Koloniaal Instituut zittingen gehouden. Daarin werden o.a. behandeld de regeling van den geneeskundigen dienst met betrekking op het Inlandsche element; de directe belastingen in de koloniën en de houding van het gouvernement ten opzichte der zending. Het verslag dier zittingen is thans in druk verschenen en gaat vergezeld van de rapporten van mr. D. Fock over koloniale leeningen, van mr. J. H. Abendanon over de medewerking van inlandsche hoofden aan de administratie en het beheer van koloniën en van H. Froidevaux over de ontwikkeling van het koloniaal onderwijs in Duitschland, België, Frankrijk en Nederland. Wat Nederland betreft dient in het oog te worden gehouden, dat de rapporteur met zijn arbeid gereed was vóór de verschijning van het verslag der commissie van 18 Sept. 1912, benoemd om eene hervorming te bestudeeren van het koloniaal onderwijs ten behoeve der ambtenaren. In een noot geeft hij de slotsom van het verslag dezer commissie.

De titel van het verslag luidt: „Bibliothèque coloniale internationale. Compte Rendu de la session à Londres les 6, 7 et 8 Mai 1913“.

#### Tijdschrift voor het Binnenlandsch Bestuur.

De Juli-aflevering bevat de volgende bijdragen: Exploitatie van passers, door W. Frijling. — De rechtspersoonlijkheid van Nederlandsch-Indië en Indische leeningen (slot), door Mr. D. J. Jongeneel. — Thursday island, door L. M. F. Plate. — Het rapport nopens de klacht van Mr. Drijber, jd. Soerabaja 6 Januari 1913 gericht aan den Procureur-Generaal bij het Hooggerichtshof van Ned.-Indië van den Assistent-Resident J. L. Engel met bijlagen en naschrift van de Redactie. — Korte mededeelingen: Cultures ter Sumatra's Westkust, door C. L. — Mogelijkheden om en bij het Toba-meer, door R. — Het immigratie-bureau te Medan, door R. — Indië's vooruitgang, door C. L. — Scheiding tusschen bestuur en rechtspraak, door C. L. — Boekbeoordeeling.

#### Nord und Süd.

Het September-nummer van het Deutsche maandschrift „Nord und Süd“ is grootendeels door Nederlanders samengesteld, waaronder een tweetal, die koloniale onderwerpen behandelen. De „Kriegs- und Marineminister“ H. Colijn geeft een beschouwing over „Die holländischen Kolonien und die Weltpolitik“, en Prof. Dr. C. Snouck Hurgronje behandelt „Die Orientalistik in Holland“.

#### De Tropische Natuur.

Voornaamste inhoud van afl. 8 van den 2en jaargang: Een en ander over de verspreiding van vruchten en zaden (vervolg). — Prachtkevers. — Sawahplanten (vervolg). — Eenige weinig bekende mantis of roofsprinkhanen van Java, door Ouwens. — Iets over het oriënteringsvermogen van een Javaansche solitaire wesp, door S. Leefmans. De meeste dezer, in populair-wetenschappelyken vorm geschreven opstellen, zijn geïllustreerd.

#### Ned.-Indische Spoorweg-Maatschappij.

Den 27en Augustus 1913 vierde de Ned.-Indische Spoorweg-Maatschappij te 's-Gravenhage haar 50-jarig bestaan. De Ingenieur van 30 Aug. bevat, naar aanleiding dier gebeurtenis, een artikelje dat een overzicht bevat van de geschiedenis van de maatschappij. Toen de de eerste spade (17 Juni

## DORDTSCHER BANK

's-GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14  
Behandelt alle BANKZAKEN.

## A. SCHRÖDER & Co.

GROENMARKT 25/26 's-GRAVENHAGE

Zoo juist ontvangen:

EEN MOOIE COLLECTIE

## Flanel (zijde en wol)

ZEER GESCHIKT VOOR:

Blouses, Heeren Nachtpakken,  
Overhemden, enz.

## N. V. ELECTRICHE DRUKKERIJ „LUCTOR ET EMERGO“

DEN HAAG.



RADEN ADJENG KARTINI.

Verschenen de DERDE DRUK van:

## Door Duisternis tot Licht

Geïllustreerd.

Gedachten over en voor het Javaansche volk

VAN WIJLEN

RADEN ADJENG KARTINI.

Ingenaaid f 2.40.

Gebonden f 2.90.

DE TWEDE DRUK, DIE IN APRIL 1912 VERSCHIEEN,

WAS IN ENKELE MAANDEN UITVERKOCHT.

Uitvoerig Prospectus wordt op aanvraag  
franco toegezonden.

HAAGSCH MODELHUIS

J. W. v. EDE v. d. PAIS - v. Galenstraat 6 - Teleph. 1853

### WONING-INRICHTINGEN

Behangen - Stoffeeren - Beddenmaken  
SPECIALE INRICHTING  
tot verhuuren van Woning-Inrichtingen

## TOKO BAHROE

Van Kinsbergenstraat 126, Intercomm.  
bij de Prins Hendrikstraat, DEN HAAG. Tel. 4796.  
SPECIAAL ADRES VOOR GOEDE SAMBALLANS EN BOEMBOE'S.  
Firma BARNAS & DIEMERS, Importeurs.

\* D.w.z. voorloopig alleen Java; de overige bezittingen volgden successievelijk later.



1864) voor den bouw van den spoorweg Semarang—Vorstenlanden in den grond gestoken werd, zei de hoofdingenieur J. P. de Bordes o.a.: „Het is niet stout om te beweren, dat de ondervinding zal leeren, dat de spoorweg meer zal doen om den bloei van dit gedeelte van het schoone Java te bevorderen dan de meest gespannen verwachting zich dat nu kan voorstellen”.

Inderdaad zijn deze verwachtingen niet beschaamd. Zonder te beweren, dat de vooruitgang van Java in alle opzichten te danken is aan de ontwikkeling der spoorwegen, toch zijn ongetwijfeld de verkeersmiddelen een groote en onmisbare factor geweest voor de algemeene ontwikkeling deze kolonie, waar toe zonder twijfel de Nederlandsch-Indische Spoorweg-Maatschappij het hare heeft bijgedragen.

**Cultura.**

Het Augustus-nummer van „Cultura” bevat het vervolg der beschouwingen van den heer S. P. Ham over „Bedrijfstelsels, intensiteit en ontwikkeling bij den Inlandschen landbouw, inzonderheid op Java”. — Verder geeft de heer M. Buijsman onder het opschrift: Bijdrage tot de kennis van het klimaat van Oost-Java, een weersoverzicht over de maand Juni en tevens een korte beschrijving van den winter-eik in Oost-Java.

**De Indische Mercur.**

Inhoud van No. 34: De suiker in de nieuwe tariefwetgeving in de Vereenigde Staten, door H. C. Prinsen Geerligts. — De controle der ingevoerde theezen, door Dr. A. W. Nanninga. — De Gouvernements rubberonderneming „Slootwijk” in Suriname. — De koloniale middelen van Suriname. — Kultuurberichten (Suikerindustrie op Java. — Afdeling theekultuur op de Semarangse Koloniale Tentoonstelling. Enz.). — Verkeerswezen. — Financiële berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken.

**Weekblad voor Indië.**

Met betrekking op Indië bevat No. 15 van het Weekblad voor Indië de navolgende bijdragen: Indië en de verkiezingspolitiek, door M. van Geuns. — De moord op Fientje de Freriks (met afb.). — Hollandsche schilderkunst in Indië (vervolg), door Gabriël (vervolg). — De Tentoonstelling „De Vrouw in 1813—1913” (vervolg), door Mr. J. F. Dijkstra. — Wetenswaardigheden uit het plantenrijk, door M. Buijsman.

\*\*\*

Ten slotte eenige officieele uitgaven van min of meer recenten datum.

Reglement op het reizen in Nederlandsch-Indië van Europeesche burgerlijke landsdienaren en andere personen. Afgesloten op 15 Juni 1913. Batavia, Landsdrukkerij.

Verzameling van eenige besluiten en circulaires, betrekking hebbende op het volkscredietwezen. Batavia, Landsdrukkerij.

Modellenboek tevens handleiding voor het voeren der administratie der in- en uitvoerrechten en accijnzen. Uitgegeven door het Hoofdbureau der in- en uitvoerrechten en accijnzen. Batavia, G. Kolff en Co.

Beknopte handleiding voor warenkennis ten behoeve van den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in Nederlandsch-Indië. Uitgegeven door het Hoofdbureau der in- en uitvoerrechten en accijnzen. Batavia, Ruijgrok en Co.

**Leeszaal HEULSTRAAT 17.**

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zon- en feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9—6 uur 's namiddags:

De Planter, De West, Sumatrapost, Sumatrabode, Javabode, Bat. Nieuwsblad, De Padanger, De Sumatra-Courant, De Surinaamsche Bode, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften.

En tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

**Middel tegen zeeziekte.**

Van de tegen zeeziekte aanbevolen middelen is er geen bekend, dat in alle gevallen helpt, het meerendeel helpt zelfs doorgaans niet. Dr. Colomb heeft véronal aanbevolen en er zijn mensen, die er baat bij gevonden hebben. Piquet raadt nu aan er stovaine en pyramidon aan toe te voegen. 't Eerste zou de gastrische, het tweede de centrale reflexen wegnemen. De samenstelling behoort te wesen: Stovaine 0,01 centigram, Pyramidon 0,03 centigram, Véronal 0,50 centigram voor 1 cachet No. 5. Een cachet te nemen vóór 't aan boord gaan, een tweede eenige uren daarna. De redeneering, waar op de samenstelling berust, lijkt logisch, volgens den samensteller hebben proeven ook uitstekende resultaten gegeven.

**MEDEDEELINGEN.**

Van het Dagelijksch Bestuur der Vereeniging:

**CONCEPT-NOTULEN van de Algemeene Vergadering, gehouden te Haarlem den 16en Audustus 1913.**

II.

3. De Voorzitter deelt mede, dat is ingekomen een schrijven van het lid G. Nypels, die er in de eerste plaats op wijst, dat in de vorige jaarvergadering in beginsel besloten werd tot het houden van een groote koloniale tentoonstelling, dat tot dusver dit besluit door het bestuur niet tot uitvoering werd gebracht, terwijl in het jaarverslag de motieven worden gemist, waarom die beslissing ter zijde werd gelegd, en evenmin wordt aangegeven de wijze, waarop dit besluit verder tot zijn fecht zal komen.

De Voorzitter herinnert er aan, dat juist dit besluit het noodlottig gevolg heeft gehad, dat de heer Rost van Tonningen zijn ambt heeft neergelegd; waar hijzelf niet aanwezig is geweest in de vorige Algemeene Vergadering, noch het verder verloop dezer aangelegenheid heeft medegemaakt, verzoekt hij den heer Harting eenige toelichtingen te willen geven, na er vooraf nog op te hebben gewezen, dat het bestuur erkent, dat in het jaarverslag deze zaak ter sprake gebracht had moeten worden, maar dat verslag is nog niet gearresteerd, en dus voor nadere aanvulling vatbaar is.

De heer Harting deelt vervolgens mede, dat het bestuur inderdaad nagegaan heeft, of het plan van den heer Polak (voorsteller der betreffende motie) voor verwezenlijking vatbaar was. Het bleek echter, dat in de eerste plaats er geen denken aan was om nog voor 1913 een Koloniale Tentoonstelling te organiseren, de tijd van voorbereiding daarvoor was al te kort, doch verder kwam men ook, na verschillende besprekingen, meer en meer tot de overtuiging, dat het vooral met de financiële krachten van Oost en West hoogst bezwaarlijk scheen voor de Vereeniging om tot eene dergelijke onderneming het initiatief te nemen.

Het Hoofdbestuur heeft dan ook in zijn vergadering van 26 October 1912 gemeend, voor het tegenwoordige van deze zaak te moeten afstappen.

De Voorzitter vraagt, of de vergadering er zich mede kan vereenigen, dat het jaarverslag in dien geest zal worden aangevuld.

De heer Baelde uit Amsterdam is van oordeel, dat het bestuur door het besluit van de vorige vergadering gedwongen blijft om pogingen te doen tot het houden van een Koloniale Tentoonstelling, slechts door een nieuw besluit van deze algemeene vergadering kan de beslissing van de vorige worden te niet gedaan.

De heer Van Reijn wijst er op, dat de stemming over de motie-Polak niet zuiver is geweest, er is toen in Den Haag gestemd door personen, die niet stemgerechtigd waren.

De heer C. De Vries uit Amsterdam maakt er den heer Baelde op opmerkzaam, dat geen besluit tot het houden van een tentoonstelling door Oost en West werd genomen, alleen werd het bestuur gemachtigd om zich in verbinding te stellen met invloedrijke personen, ten einde de mogelijkheid eener koloniale tentoonstelling te overwegen. Het is duidelijk gebleken, dat die mogelijkheid niet bestaat.

Hierna besluit de vergadering, dat het jaarverslag zal worden aangevuld met mededeelingen deze aangelegenheid betreffende.

4. De Voorzitter deelt verder mede, dat de heer Nypels zijne teleurstelling te kennen geeft aangaande het feit, dat het Dagelijksch Bestuur zich teruggetrokken heeft van de besprekingen over en de voorbereiding van een door de vereeniging „Moederland en Koloniën” ontworpen gemeenschappelijke reis naar Ned-Indië, en niet voor dit doel heeft afgedragen de toegezegde f50.—, doch slechts 1/3 gedeelte van de tot op het moment van terugtrekking gemaakte kosten.

Het Bestuur heeft gemeend zijn adhaesie aan deze zaak niet verder te moeten betuigen, omdat het van oordeel was, dat het wetenschappelijk karakter der reis, waarop door de vertegenwoordigers der vereeniging „Oost en West” bij de eerste besprekingen vooral de nadruk was gelegd, te zeer op den achtergrond was geraakt. Toen heeft onze penningmeester, die altijd zuinig met het geld der Vereeniging omspringt, gemeend, dat ook slechts 1/3 van de toen gemaakte onkosten verschuldigd was. Het bestuur zal het jaarverslag ook ten dezen opzichte aanvullen.

Niemand vraagt hierover meer het woord, waarna het jaarverslag, behoudens de voormelde aanvullingen, wordt goedgekeurd.

Evenzoo het verslag over 1912 van het Informatiebureau, zooals dat in het K. W. werd gepubliceerd.

5. De Secretaris leest voor het jaarverslag der Studiecommissie over het afgelopen jaar, waaruit blijkt, dat deze commissie zich beijvert om in het belang der hier te lande studeerende Indische jongelieden werkzaam te blijven, voor zoover dit ook door medewerking dier jongelieden en hunne ouders of voogden — mogelijk wordt gemaakt. Het lid der commissie, Mr. Van Deventer, heeft van

BROOD- & BESCHUITFABRIEK  
**„DE OUDE VETTE HEN”**  
bij het STADHUIS - Telef. Haag 2480

**GEOPEND de nieuwe LUNCHROOM**

**A. SCHARENBERG,**  
HOFLEVERANCIER. Tel. Interc. 2443.  
**SPECIALITEIT TAFEL-SERVIEZEN**  
Zuiver Nikkel, Alpacca, Alpacca Zilver (wit metaal verzilverd) en Artistiek Tin  
Als: SOEPTERRINES, GROENTESCHALEN, SAUSKOMMEN, VLEESCH- en VISCHSCHOTELS, Enz. Enz. Enz.  
Zeer groote verscheidenheid.  
15, HOOGSTRAAT 15, DEN HAAG.  
Specialiteit in Electriche Verwarmingsapparaten.  
HET BESTE SYSTEEM EN DE BESTE KWALITEIT.

**PIERRE SCHREINER**  
ZOUTMANSTRAAT 18-20-22-45  
DEN HAAG  
Bedden- en Meubelmagazijnen  
BEHANGERIJ STOFFEERDERIJ

**W. POPPINK, Telefoon No. 4485.**  
PRINS HENDRIKSTRAAT 141-143 Den Haag.  
Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 100 cM lang, 50 cM breed, 50 cM hoog, m. bak f 10.50. Voor de hut 100 cM lang, 50 cM breed, 36 cM hoog, met bak f 9.— Voor de hutten der nieuwe booten 100 cM lang, 50 cM br., 40 cM hoog m. bak f 9.50.

**N.V. BERLITZ-SCHOOL M<sup>ij</sup>.**  
welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.  
Noordeinde alleen 42<sup>b</sup>, boven Maison KRUL  
Telefoon 6318.  
**TALen:** DUITSCH, ENGELSCH, FRANSCHE, ITALIAANSCH, SPAANSCH ENZ.  
door ontwikkelde leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak vrij van dialect bezitten.  
Om telesschrijvingen te voorkomen, lette men vooral op het juiste adres Noordeinde 42b, boven maison Krul.  
AMSTERDAM - Keizersgracht 300.

**VERKOOPHUIS**  
GROOT HERTOGINNELAAN 103  
VALERIUSSTRAAT DEN HAAG  
— Tramhalte lijn 3 —  
Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of TWEDEHANDS MEUBELen willen voorzien.  
DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND van 10—4 uur.

**DeHollandscheNijverheid**  
PLEIN 12 :: DEN HAAG  
BESTE EN GOEDKOOPSTE ADRES VOOR EIGENGEMAAKTE  
Dames- en Kinderondergoederen  
KINDERJURKEN, KINDERMANTELS EN KINDERHOEDEN



zijne bekende reis over Indië mede gebruik gemaakt om, waar dit pas gaf, de aandacht op de werking dier commissie te vestigen.

Het verslag wordt, na voorlezing, voor kennisgeving aangenomen.

6. De Voorzitter leest voor het schrijven van de Commissie tot onderzoek der rekening en verantwoording over 1912 van 20 Juni j.l., waarin in overweging wordt gegeven het beheer van den Penningmeester in genoemd jaar goed te keuren.

Hiertoe wordt besloten.

7. Naar aanleiding van de begroting deelt de Voorzitter mede, dat op zijn verzoek op de begroting weder voorkomen de posten: Ondersteuningsfonds en Studiefonds, welke fondsen voor 1913 ieder met f100 zullen worden vermeerderd. Die fondsen blijven deel uitmaken van de algemeene kas, dus zijn eigenlijk te beschouwen als gelden, die elk jaar voor bepaalde doeleinden worden afgezonderd, tot de bedragen van de ongebruikt gebleven in vorige jaren voor die doeleinden afgezonderde sommen, vermeerderd met de daarbij gekomen renten en de nader daarvoor beschikbaar gestelde bedragen.

Niemand het woord verlangende, wordt de begroting goedgekeurd.

8. De Voorzitter stelt voor om de commissie van verificatie, bestaande uit de heeren Mr. Andries, Fokker en Van der Zijl, die zich met veel nauwgezetheid wederom van hun taak hebben gekweten, daarvoor den bijzonderen dank der algemeene vergadering te brengen, en hun uit te nodigen ook voor 1913 als leden der financiële commissie hunne zoo zeer op prijs gestelde diensten te willen blijven bewijzen, met de heeren L. Th. Schneider, A. K. Nolthenius en A. B. I. Prakken als plaatsvervangende leden.

Hiertoe wordt bij acclamatie besloten.

9. De Voorzitter verzoekt den heeren De Vries, Enthoven en Sikman het stembureau te willen vormen, waarna de vergadering overgaat tot de verkiezing van 8 Hoofdbestuurleden, ter vervulling van de vacatures, ontstaan door de periodieke aftreding van de heeren Bakhuizen van den Brink, Van Driel Krol, Harting en Marcella en van Mevrouw van Oeveren—van Schaik, en van drie nieuwe plaatsen voor de afdelingen Haarlem en Groningen en de studenten-afdeeling te Leiden. In afwachting van den uitslag der stemming, gaat de vergadering voort met de behandeling der agenda.

10. Aan de orde is de wijziging van de laatste 3 alinea's van artikel 10 van de Statuten.

De Voorzitter deelt mede, dat deze wijziging noodig is, daar de wenschelijkheid is gebleken om afdelingen als de Studenten-afdeeling, administratief onder het Hoofdbestuur te brengen. Het Hoofdbestuur stelt derhalve voor bedoelde alinea's te doen luiden: „De binnen het gebied eener afdeling wonende leden der Vereeniging staan geldelijk en administratief onder het bestuur der afdeling. Hierop kan echter door het Hoofdbestuur uitzondering worden gemaakt voor afdelingen van bijzondere corporaties, als bijv. studenten- of jongelieden-afdelingen.

De buiten eenige afdeling wonende leden staan geldelijk en administratief onder het Hoofdbestuur der Vereeniging.

Het grensgebied der afdelingen wordt in overleg met de afdelingsbesturen door het Hoofdbestuur vastgesteld.

Geschillen omtrent het bepaalde in de laatst voorafgaande 3 alinea's worden beslist door het Hoofdbestuur.

Mr. Sikman vraagt, of in de Statuten niet de mogelijkheid kan worden geopend om in bijzondere gevallen, ter beoordeeling van het Hoofdbestuur, leden buiten een afdeling wonende, toch lid te doen zijn van een afdeling.

De Voorzitter zou niet gaarne op deze vergadering het artikel in dien geest willen wijzigen, de consequentiën van de verandering zouden dan allicht niet ten volle zijn ingezien. Bovendien kan toch ieder lid elke vergadering van elke afdeling bijwonen.

Mr. Sikman erkent dit, doch zegt, dat een lid buiten een afdeling noch actief, noch passief kiesrecht heeft.

De Voorzitter oordeelt het 't beste, dat Mr. Sikman een voorstel als door hem bedoeld indient, dan kan het bestuur de mogelijkheid overwegen.

11. Door de afdeling Haarlem wordt op het voorstel tot wijziging van artikel 13 alinea 1 der Statuten, een amendement ingediend. Zij wil n.l. de voorgestelde zinsneden:

„Le afdelingen met eigen administratief en geldelijk beheer storten jaarlijks in de kas van het Hoofdbestuur f0.75 voor iederen persoon, die op 1 Januari van eenig jaar lid der afdeling is en zijne contributie heeft betaald, uitgenomen voor de leden-begunstigers, die het lidmaatschap verkregen door eene bijdrage van minstens f100.— ineens te storten. De bijdragen dezer leden-begunstigers worden aan het Hoofdbestuur ter kapitalisatie afgedragen”, toevoegen de alinea: „tenzij de wenschen der schenkers zich daartegen verzetten”.

De Voorzitter herhaalt zijn bezwaar van daar straks om dit amendement te aanvaarden. Het bestuur is niet in de gelegenheid geweest, om de zaak te overwegen; het heeft alleen uitvoering wil-

len geven aan een besluit van de vorige algemeene vergadering, hetwelk de wijziging der Statuten noodzakelijk maakte.

Jhr. Sandberg meent, dat toch iedereen het recht van amendement heeft.

De Voorzitter geeft dit gaarne toe; hij betreurt het alleen, dat de voorstellers het bestuur niet in kennis hebben gesteld van hun voornemen tot indiening van het amendement.

De heer Boissevain meent namens de afdeling Haarlem het amendement te moeten handhaven.

De heer Brondgeest vraagt, of aanvulling wel noodig is. Kapitalisatie door het Hoofdbestuur sluit toch niet uit, dat de baten, de renten aan de afdelingen komen.

Jhr. Sandberg is van oordeel, dat, indien iemand een schenking aan een afdeling doet, deze niet door het Hoofdbestuur tot zich kan worden genomen; is de f100.—, door een lid te betalen, echter de afkoopsom voor te betalen contributies, dan komt deze natuurlijk aan het Hoofdbestuur.

De Secretaris zegt, dat, indien de afdeling Haarlem bedoelt wat de vorige spreker zeide, het amendement geheel overbodig is. Het te wijzigen artikel slaat uitsluitend op de z.g. afkoopsom, niet op schenkingen.

De Voorzitter wijst er op, dat artikel 13 alinea 2 der Statuten reeds voorziet in het geval van schenkingen.

De heer Scheuer meent, dat het voorstel van den heer Boissevain niet voor discussie vatbaar is, aangezien het niet op de agenda heeft gestaan.

De heer Boissevain zegt, dat hij zijn amendement juist wil laten slaan op de afkoopsommen.

De Secretaris vestigt er de aandacht op, dat het voorstel van het Hoofdbestuur reeds in de vorige Algemeene Vergadering werd aangenomen, dat het thans slechts geldt de vastlegging van de redactie.

De heer Baelde vindt de zaak thans van alle zijden toegelicht. Den Secretaris doet hij opmerken, dat het hier niet alleen om de redactie gaat.

Aangezien de discussie tot geen resultaat leidt, stelt de Voorzitter voor de beraadslaging over dit punt te schorsen en ondertusschen de agenda verder af te handelen.

12. De heer De Vries deelt mede, dat zijn uitgebracht 41 geldige stemmen, hetgeen overeenkomt met de uit te brengen stemmen. Hiervan zijn voor Voorzitter 40 op den heer Bakhuizen van den Brink, 1 op den heer Prakken; voor Secretaris 41 op den heer Van Driel Krol; voor Penningmeester 41 op den heer Harting.

Leden: 41 op Mevrouw Van Oeveren—v. Schaik, 41 op den heer Marcella; 41 op den heer Boissevain, 41 op Prof. Van Bemmelen, die dus allen gekozen zijn, zomede de heer Beck met 31 stemmen, waartegen 3 op den heer Scheffel en 4 op Mej. Worthington.

De gekozen leden, voor zoover zij ter vergadering aanwezig zijn, laten zich de keuze welgevallen.

13. De voorgestelde wijzigingen in het Huishoudelijk Reglement:

a. van art. 10 al. 1, waarin zullen komen te vervallen de woorden: „noch lid of voorzitter van eene commissie”;

b. van de laatste alinea van art. 18, die zal luiden:

„De instructies voor elk dier Commissiën worden door het Hoofdbestuur vastgesteld. Het Hoofdbestuur benoemt de Voorzitters dier Commissiën, die bij voorkeur gekozen worden uit de leden van dat bestuur”, worden zonder h. s. aangenomen.

14. De vergadering verleent vervolgens het bestuur machtiging om op de wijziging van artikel 10 der Statuten de goedkeuring der Regeering aan te vragen en zoo noodig die wijzigingen aan te brengen, die voor die goedkeuring mochten worden vereischt.

15. De Voorzitter moet tot zijn leedwezen mededeelen, dat de heer Harting om zeer bijzondere redenen, die gelukkig geen verband houden met zijn verhouding tot de vereeniging of haar bestuur, welke onveranderd blijft, verzocht heeft, hem niet tot eere-lid van de Vereeniging te benoemen.

Het Hoofdbestuur heeft de gevoelens van den heer Harting te dezen opzichte te eerbiedigen, maar kan toch niet nalaten voor te stellen in deze vergadering den heer Harting bijzondere hulde te brengen voor al wat hij voor de Vereeniging heeft gedaan en wil blijven doen. Met geestdrift wordt hieraan voldaan.

De heer Boissevain zegt, dat de afdeling Haarlem veel belang stelt in het Koloniaal Arbeidsbureau, gaarne zou men eenige inlichtingen omtrent de werkwijze willen verkrijgen. Het is spreker n.l. ter oore gekomen, dat eenige personen, die zich tot het Arbeidsbureau wendden, er minder voldaan van zijn teruggekomen; meer speciaal wenschte spreker te weten, of inderdaad reeds personen aan een werkring werden geholpen.

De Voorzitter heeft met eenige bevreemding de mededeelingen van den heer Boissevain vernomen; hij kan mededeelen, dat wel degelijk reeds werkgevers en werknemers tot elkander zijn gebracht; hij zal er prijs op stellen, indien de heer Boissevain aan het Dagelijksch Bestuur de bedoelde teleurstellende gevallen zal willen noemen, ten einde een onderzoek te kunnen instellen.

De heer Boissevain zegt dit toe.

## Brackel & Broermann

DEN HAAG { Hoogstraat 37a, 39.  
Lange Poten 43.  
ROTTERDAM - Hoofdsteeg 34.  
Uitrustingen voor INDIË en AFRIKA.

## N. LOEB, Noordeinde 109.

Kleding en Meubilering op termijnbetaling.

30 gulden, per maand 2 Gld.

40 " " " 4 "

60 " " " 5 "

## Vestigt U in NIJMEGEN!

Voor inlichtingen wende men zich aan het SECRETARIAAT van

**NIJMEGEN VOORUIT!**

M. CROMMELIN, Voorzitter.  
ALOYS B. JANSEN, Secretaris.

## C. HOYNG,

SPIJSTRAAT 20/22 - DEN HAAG.

Amsterdam - Utrecht.

▼ ▼ ▼

Onze geïllustreerde catalogus is een uitstekende handleiding om zich op huishoudelijk gebied in te richten.

▼ ▼ ▼

Tafelserviezen - Glaswerk - Lepels  
Vorken - Messen - Gasolinelampen.

PRIJSCOURANT GRATIS.

## P. B. VAN MOORSEL & Co.

KERKPLEIN 11-12 — TORENSTRAAT 5-6  
NAAST HET HOOFDPOSTKANTOOR — DEN HAAG  
TELEFOON N<sup>o</sup>. 2898

GOEDKOOPST ADRES VOOR HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK INSTALLEEREN VAN WONINGEN

## AMERIKAANSCH

## Tandheelkundige Inrichting

Dir. H. W. VALKENAAR, Amerik. Mec. Dentist.

GEVESTIGD:

's-GRAVENHAGE, Wagenstraat 19,  
naast de Firma Pander.

## MAGAZIJN INSULINDE

62 SPIJSTRAAT. - Telefoon 3687. - DEN HAAG.

Beslist goedkoopst en solidst adres voor Dames-, Heeren- en Kinder-Ondergoederen. — Onze prijzen zijn ver beneden elke concurrentie.

SPECIAL INGERICHT voor Indische Families.

Telefoon H 7057.

## C. P. A. NICOLAÏ

Specialiteit in HEEREN-MODEARTIKELEN

RUIME KEUZE. NIEUWSTE MODELLEN.

DUNKLERSTRAAT 33 HOEK VALERIUSSTRAAT.

Alleen-verkoop

## „The Kingal Shoe”

C. M. DE GRAAFF

Piet Heinstraat 86 Tel. 4263 Haag



De Voorzitter vraagt, of er nog andere personen zijn, die inlichtingen wenschen. De stichtings-acte heeft in het K. W. gestaan, een reglement is in ontwerp gereed.

Niemand hierover verder het woord vragende deelt de Voorzitter vervolgens mede, dat het Hoofdbestuur er in geslaagd is voor de uitgifte van het Koloniaal Weekblad gunstiger voorwaarden te zien aangeboden dan de tegenwoordige, die in het bij-aangeboden wat betreft de financiële overeenkomst tusschen uitgever en bestuur, te veel redenen tot verschil blijken te geven.

De vergadering machtigt het Hoofdbestuur, met betrekking tot het Koloniaal Weekblad, die maatregelen te nemen, welke het in het belang der Vereniging noodig zal achten.

18. Aangezien geen der leden een voorstel doet nopens de plaats, waar het volgend jaar de algemeene vergadering zal worden gehouden, wordt besloten, dat deze door het Hoofdbestuur zal worden bepaald.

19. De Voorzitter deelt mede, dat het bestuur ook met het oog op het verlopen van de vergadering wegens het vergevorderd uur zijn voorstel tot wijziging van artikel 13 der Statuten thans terugneemt, met het verzoek aan de afdeling Haarlem om een nieuw voorstel bij het bestuur te willen indienen. In afwachting zal in overeenstemming met het besluit der vorige algemeene vergadering worden gehandeld wat betreft de bijdragen van leden-gunstigers.

De heer Boissevain dankt den Voorzitter voor de vriendelijke woorden in zijn openingsrede tot de jonge afdeling Haarlem gericht.

Mevrouw Van Zuylen-Tromp is overtuigd te spreken namens al de leden, indien zij den heer Bakhuizen van den Brink er voor dankt, dat hij de functie van Voorzitter weer op zich heeft willen nemen.

De vergadering betuigt luide haar instemming met deze woorden, en wordt daarna door den Voorzitter gesloten.

De Secretaris,  
J. G. W. VAN DRIEL KROL.

**ERRATA.** In de in het vorige Koloniaal Weekblad opgenomen openingsrede, door den Voorzitter in de algemeene vergadering te Haarlem uitgesproken, zijn enkele zinstorende drukfouten geslopen.

In den zin: „Daarbij mag ik nog noemen de oplossing van de tot dusver in kwijnenden toestand verkeerende studentenafdeeling te Leiden” leze men voor „oplossing”: „opleving”. Verderop verandere men onweerslagen in onweersvlagen en in de versregels aan het slot „de band der vriendschap” in „de hand der vriendschap”.

#### Van het INFORMATIE-BUREAU:

Ter beschikking van den Gouverneur van Curaçao kan worden gesteld een onderwijzer, om te worden benoemd tot onderwijzer eerste klasse aan de „Hendrikschool” te Willemstad op Curaçao.

Voor die beschikbaarstelling kunnen in aanmerking komen zij, die bezitten de hoofdonderwijzers acte en akten van bekwaamheid tot het geven van onderwijs in de Duitse taal en in boekhouden.

Hij, die uit Nederland wordt uitgezonden, geniet: 1e. vóór zijn vertrek naar Curaçao eene gratificatie van f 500 voor uitrusting; 2e. eene jaarwedge van f 2800, ingaande met den dag van vertrek naar de kolonie, en te voldoen vóór dat vertrek over een tijdvak, loopende tot en met de maand zijner aankomst aldaar; 3e. overtocht als gouvernements-passagier eerste klasse van Amsterdam naar Curaçao per stoomschip van de maatschappij „Koninklijke West-Indische Maildienst”; overeenkomstig de bestaande bepalingen, vergezeld van of gevolgd door het wettig gezin.

De volgende jaarlijksche toelagen worden hem in de daarbij gemelde gevallen in de kolonie toegekend: a. wanneer hem wordt opgedragen het geven van herhalingsonderwijs, naar het aantal lessen per week, f 100 tot f 200; b. wanneer hem wordt opgedragen het geven van normaallessen, naar het aantal lessen per week, f 200 tot f 400; c. voor elke onverplichte akte van bekwaamheid tot het geven van onderwijs f 50, ingaande den eersten dag der maand na die, waarin de akten zijn overgelegd aan den schoolopziener in de kolonie; d. bij plaatsing aan het hoofd eener school van meer uitgebreid lager onderwijs, naar het aantal leerlingen en klassen, f 150 tot f 250.

Benoembaar tot onderwijzer eerste klasse in de kolonie is hij, die: a. in Nederland de hoofdonderwijzersakte verkreeg en eene akte van bekwaamheid tot het geven van schoolonderwijs bezit in twee der hieronder sub c. vermelde vakken, waarvan minstens één vermeld onder no. 1-5; b. de akte als onderwijzer bij het lager onderwijs in Nederland bezit en bevoegd is als leeraar bij het middelbaar onderwijs werkzaam te zijn, alsmede akte van bekwaamheid tot het geven van schoolonderwijs in een der hieronder sub c. vermelde vakken verwierf; c. in de kolonie Curaçao de akte van bekwaamheid als onderwijzer tweede klasse verwierf en eene akte van bekwaamheid tot het geven van schoolonderwijs in minstens drie der volgende vakken bezit,

waarvan althans één vermeld onder no. 1-5; 1e. de Spaansche taal; 2e. de Engelsche taal; 3e. de Fransche taal; 4e. de Duitse taal; 5e. wiskunde; 6e. boekhouden; 7e. land- of tuinbouw; 8e. gymnastiek.

Sollicitanten behooren zich per gezegeld verzoekschrift voor of op ultimo September e.k. te wenden tot den Minister van Koloniën, onder overlegging van hunne akten van bevoegdheid tot het geven van onderwijs en van andere bewijzen van bekwaamheid en van aanbevelingen, zoomede van een na heden door den burgemeester der gemeente hunner inwoning afgegeven verklaring, dat zij van goed zedelijk gedrag zijn, benevens van een bewijs, dat zij onder geen militair dienstverband staan.

Wie voor plaatsing in aanmerking komt, wordt door de geneeskundige commissie van het Departement van Koloniën naar 's-Gravenhage opgeroepen tot het ondergaan van een onderzoek naar zijne fysieke geschiktheid.

Voor het verschijnen voor die commissie worden geen reis- of verblijfkosten vergoed.

Voor alles wat betreft verlof en pensioen, zie Nederlandsche Staatscourant van 27 Augustus 1913 No. 200.

Ter vervulling van de betrekking van leerling-machinist bij de gouvernementmarine in Nederlandsch-Indië kunnen derwaarts worden uitgezonden personen niet ouder dan 20 jaar, die met goed gevolg hebben afgelegd het examen bedoeld in het bij het Koninklijk besluit van 15 October 1909 no. 36 (Indisch Staatsblad no. 582) gevoegd programma letter D, waarvan exemplaren voor belanghebbenden verkrijgbaar zijn bij de afdeling Personeel van het Ministerie van Koloniën; dan wel die met goed gevolg hebben afgelegd een examen overeenkomstig dat voorgeschreven voor het verkrijgen van een voorloopig machinisten-diploma (Nederlandsch Staatsblad 1907, no. 354) of die in het bezit zijn van een eindexamen der Koningin Wilhelminaschool (afd. B) te Batavia, een eindexamen van den machinistencursus der burgeravondschole te Soerabaja of een eindexamen der Kweekschool voor machinisten te Amsterdam.

Aan de betrekking is verbonden een traktement van f 60 's maands en eene indemniteit voor voeding van f 50 's maands.

Aan de betrekkingen van derde-machinist, tweede-machinist en eerste-machinist, waartoe men e.q. bevorderd kan worden, zijn de volgende financiële voordeelen verbonden:

Allen genieten boven hun traktement eene indemniteit voor voeding van f 50 's maands.

De derde-machinisten genieten een traktement van f 100 's maands, terwijl het maximum ad f 125 des maands wordt bereikt door eene tweejaarlijksche verhooging van f 25 's maands.

De tweede-machinisten genieten een traktement van f 150 's maands, terwijl het maximum ad f 200 's maands bereikt wordt door twee jaarlijksche verhoogingen van f 25 's maands elk.

De eerste-machinisten, die niet hebben afgelegd het hieronder vermelde examen, genieten een traktement van f 250 's maands, terwijl het maximum ad f 400 's maands bereikt wordt door drie tweejaarlijksche verhoogingen van f 50 's maands elk.

De eerste-machinisten, die na minstens vier jaren werkelijken dienst als zoodanig met gunstigen uitslag hebben afgelegd het examen ter verkrijging van het diploma C volgens het reglement, vastgesteld bij Gouvernementsbesluit van 6 November 1908 no. 20 (Indisch Staatsblad no. 633), of volgens het reglement, vastgesteld bij het Koninklijk besluit van 27 December 1907 (Nederlandsch Staatsblad no. 354), zooals deze reglementen later zijn of zullen worden gewijzigd en die ter verkrijging van het diploma, bedoeld in laatstgenoemd reglement, evenals zulks voor Nederlandsch-Indië is bepaald, niet meer dan tweemaal tot het examen zijn toegelaten, treden in het genot van een traktement van f 350 's maands, dat met drie tweejaarlijksche verhoogingen van f 50 's maands elk kan stijgen tot f 500 's maands.

Aan de uitzending als leerling-machinist is verbonden: a. overtocht voor gouvernementsrekening als passagier der 2de klasse; b. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f 400; c. eene voorloopige bezoldiging van f 40 's maands, ingaande met den dag van inschepping naar Nederlandsch-Indië, waarop vóór het vertrek uit Nederland één maand voorschot kan worden uitgekeerd.

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich, vóór 1 October 1913, bij gezegeld adres, wenden tot het Departement van Koloniën, onder overlegging van: a. hun diploma; b. een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven na dagteekening dezer bekendmaking door den burgemeester hunner woonplaats; c. hunne geboorte-akte; d. een door den burgemeester hunner woonplaats afgegeven certificaat, ten blijke, dat voldaan is aan de verplichtingen, welke voor hen uit de Militiewet zijn voortgevloeid.

In het adres moet worden vermeld, of de candidaat gehuwd is en e.q. het aantal zijner kinderen.

Door een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen onderzoek zal moeten blijken van fysieke geschiktheid voor den Indischen dienst.

(Nederlandsche Staatscourant van 28 Augustus 1913 No. 201).

## DE RIJSWIJKSCHE BANK.

ZOUTMANSTRAAT 42, 's-GRAVENHAGE.

Commissarissen:  
Dr. T. BRESNÉE (pres.)  
H. E. VAN LEYDEN,  
L. BÄCK.

Directie:  
G. J. KUNST,  
E. V. VAN LEYDEN.

Effecten - Coupons - Wissels  
Safe-inrichting.

FABRIEKSDIENST VAN TWENTSCHE  
LINNENGOEDEREN

„DE WITTE BAZAR”  
Prinsenstr. 19-21, DEN HAAG

TELEFOON 5141

GOEDKOOPST ADRES VOOR  
UITZETTEN EN  
INDISCHE UITRUSTINGEN

VOOR DAMES EN HEEREN.

Tevredenheidsbetuigingen van honderden Indische families voor belangstellenden ter inzage.

GEVESTIGD SEDERT 1885.

## MAISON-DROUOT

WESSER & Co.

LANGE HOUTSTRAAT 7 DEN HAAG

INRICHTING TOT COMPLETE MEUBILEERING  
BEHANGERIJ :: STOFFEERDERIJ  
EIGEN MEUBELFABRIEK :: ANTIQUITEITEN

BURGERS VAN N.-I., WELKE IN NEDERLAND  
EEN TROPISCHE WARMTE IN HUN WOON-  
HUIS WENSCHEN, SCHAFFEN ZICH AAN DE  
**HOEK'S GASHAARDEN**  
HOOFDKANTOOR: PIET HEINSTRAT 64, DEN HAAG.  
VRAAGT CATALOGUS. :: VRAAGT CATALOGUS.

NEDERLANDSCH-INDISCH  
Administratiekantoor en Hulpbank  
's-GRAVENHAGE - Kortenaerkade 7.

CREDIET- en BANKZAKEN. ::  
LEVENS- en BRAND-VERZEKERINGEN. ::  
ADMINISTRATIËN. ::

**WISBRUN & LIFFMANN.**  
VRENESTRAT 35-37. Tel. 2503. DEN HAAG.

Dames Modeartikelen.

Zijden stoffen, Fluweelen, Kantstoffen.  
Alle soorten Garneeringen, enz.

Balartikelen.

Zuid-Hollandsch Koffiehuis  
GROENMARKT 37 - DEN HAAG

\* CAFÉ RESTAURANT. \*

DINERS van 5-8 uur, vanaf f 1.—, f 1.50 en hooger.  
Grootste Biljartzaal van 's-Gravenhage. — 12 Biljarts.

### VERLOFGANGERS.

Ter overname aangeboden voor f 750.—  
COMPLETE INBOEDEL  
desverlangd met overname huur benedenhuis à  
f 300.— geschikt voor klein gezin.  
Brieven letter E Electriche Drukkerij „Luctor  
et Emergo”, Den Haag.

VACANT.



# Vereeniging OOST en WEST

## Afdeeling 's-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau LAAN VAN MEERDERVOORT 187, zijn van 10—12 en van 2—4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken. Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, der heer J. A. SOETENS, Frederik Hendriklaan 155.

Vier dames voor pianolessen.	Eene dame voor kantoorwerkzaamheden in Indië.
Twee dames voor vioollessen.	Eene dame voor kantoorwerkzaamheden.
Een heer voor muzieklessen.	Twee dames voor lessen in teekenen en schilderen.
Eene dame voor zanglessen.	Eene dame voor schrijf- kopiër- en vertaalwerk.
Twee dames voor lessen in de Fransche-, Duitsche- en Engelsche taal.	Zes dames als kinderjuffrouw naar Indië.
Twee dames voor lessen in de Fransche taal.	Eene dame voor lessen in machineschrijven, stenographie en moderne talen.
Eene dame voor lessen in de Engelsche taal.	Twee dames voor het waarnemen der huishouding.
Eene Dame om als hoofd eener huishouding op te treden.	Eene dame als modiste, tevens verkoopster naar Indië.
Eene dame voor opleiding admissie examen H. B. S. en Gym.	Eene dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken.
Eene dame voor lessen aan spraakgebrekkigen.	Een heer voor lessen in de Maleische en Javaansche taal en Indisch Staatsrecht.
Eene Dame voor Fransche en Italiaansche conversatielessen.	Een practisch ervaren Boekhouder voor Indië.

Indische dienstboden kunnen zich aangeven in LAAN v. MEERDERVOORT 187 voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; Voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van O. en W., geen direct belangh. worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willer verleen.

### OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, Obrechtstraat 363, 's-Gravenhage,	} Javaansch. } Maleisch } gediplomeerd.
D. A. P. KOK, Marialaan 162a, Lochem,	
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden,	} Javaansch. } Maleisch.
H. TH. KAL, Laan v. Meerdervoort 239, 's-Gravenhage,	
	} Javaansch. } Madoeresch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

\*\* Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereen. 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz.

en

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies  
Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn,  
door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10, 50 ex. f 2.80;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II: Iets over den Inlander en zijn Zieleleven,  
door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent, 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der Maatschappij tot Nut van het Algemeen f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

\*\* Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

I. De Kolonie Suriname, door REMAN IRÛS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.  
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.

Prijs f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. De Vooruitzichten voor den Nederlandschen arts in Nederl.-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

## Gebr. ten Houten

LANGE HOUTSTR. 4 DEN HAAG

TELEPHOONNUMMER 714

BEDDEN- en  
MEUBELFABRIEK

## JAC. BLADERGROEN

PRINSESTRAAT 3 - DEN HAAG.

KANTOORBOEKHANDEL

Agentuur van J. G. König & Ebhardt, Hannover.

Magazijn van TEEKENBEHOEFTE.

— VULPENHOUDERS. —

Onderstaande APOTHEKERS, leden van het Dep. 's-Gravenhage der Ned. Maatschappij ter bevordering der Pharmacie, worden aanbevolen voor het gereedmaken van recepten zoowel als voor de levering van Binnen- en Buitenlandsche Geneesmiddelen, Verbandstoffen, Ziekenverplegingsartikelen en Minerale Wateren.

### te 's-GRAVENHAGE

M. L. Adama, Bezuidenhout 111.  
J. J. C. Bakker, Javastraat 29.  
F. L. W. en E. v. Beest, Huygensplein 3.  
N. W. Bennema, Fred. Hendrikplein 32.  
C. J. Brandts, Laan Copes v. Cattenburch 90.  
M. Bruins, Van Swietenstraat 131.  
C. P. v. d. Bijlaardt, Groot Markt 22.  
J. Damen, Weimarstraat 20.  
Duin-Apotheek, Levenschestrade 35.  
Mej. S. Faber, Koningsplein 32.  
Dr. A. L. C. Furnée, Tasmanstraat 194.  
C. A. van Greuningen, Statenlaan 40.  
J. E. v. d. Harst, Aert v. d. Goesstraat 29.  
A. J. A. Herens, Boekhorststraat 19.  
J. J. Hofman, Schenkweg 4.  
K. Holm, Vaillantlaan 157.  
A. J. van Huffel Jr., de Riemerstraat 154.  
J. F. J. Hupperetz, Regentesselaan 270.  
C. de Jong, te v. d. Boschstraat 45.  
Ph. Luyckx, Westeinde 341.  
Firma Mouton, Javastraat 29.  
Mej. C. Offerhaus, Groot Hertoginnelaan 154.  
J. van der Schalk, Oranjeplein 24.  
J. J. Schoevers, Noordeinde 122a.  
Dr. W. v. d. Slooten, Koningin Emmakade 109.  
M. P. Spillenaar Bilgen, Stadhouderslaan 7.  
E. Sybols, Riouwstraat 48.  
J. A. v. Tooren, Regentesselaan 105.  
W. D. Valkis, Zoutmanstraat 55.  
C. Th. Voorhoeve, Frederik Hendriklaan 72.  
G. H. v. d. Wal, Dennenweg 1.  
H. J. de Zaayer, Anna Paulownastraat 51.

### te SCHEVENINGEN:

J. v. Buuren, Kanaalweg 53.  
M. den Heijer, Keizerstraat 167.  
J. A. Speltie, Havenkade 3.

### te RIJSWIJK:

B. F. Jansonijs, Heerenweg 28.

### te VOORBURG:

J. A. Spruyt, Heerenstraat.

### te DELFT:

H. Blom, Binnenwatersloot.  
J. A. Filedt Kok, Oude Delft.  
S. J. Fischer, Groot Markt.  
A. Nijdam, Burgwal.  
A. L. Oversluys.  
C. M. J. A. Straman, Wijnhaven.  
W. P. de Vries, Oude Delft.

### te SLIEDRECHT:

I. J. van den Berg.

### te WOERDEN:

W. G. Haye.

### te MIDDELHARNIS:

A. Teepe.

## Marque Déposée „Au-Condor”

LA HAYE — PLEIN 8

PAYS BAS

FRED. MOMMAERTS-DEGELLER

Tabacs Cigares et Cigarettes de toute 1<sup>re</sup> qualité

EXPORTATION IMPORTATION

EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

## NEDERLANDSCHE VEGETARIERSBOND.

Secretariaat: Wilhelminastraat 105, Den Haag.

Administratie: Koopportsweg 107, Hoorn.

Vegetarisch Bureau en Brochurehandel: FELIX ORTT, Soest, waar alle inlichtingen over Vegetarisme, den Bond en zijn streven gaarne worden verstrekt en alle drukwerken te verkrijgen zijn.

LIJSTEN VAN BOEKEN GRATIS.

Leest het maandelijksch orgaan „VEGETARISCHE BODE” onder redactie van FELIX ORTT; abonnementsprijs f 2.— p. jaar. F. ORTT. Bekroond Propagandageschrift, 5 cents; Brieven over gezondheid, 10 cents; Het vegetarisme bezien van de economische en de ethische zijde, 5 cents; Drankzucht en hoe die tegen te gaan, 10 cents. — LEO TOLSTOY. De eerste stap, 10 cts. — Kookboek van Mevr. VALK, f 1.25.

### „BOEATAN”

Magazijn van Indische Kunstnijverheid

Heulstraat, Den Haag

Zie Etalage — Zie Etalage



**N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters**  
**„OLYMPIA-THEATER“**  
 ELITE BIOSCOPE  
 PRINS HENDRIKPLEIN 3 - Telefoon 6295

ELKE WEEK

**SCHITTEREND AFWISSELEND PROGRAMMA**

Woensdag, Zaterdag en Zondag MATINÉE.  
 ENTREE: 50 en 25 Cent voor de MATINÉE'S, f1.—, f0.75, f0.50 en f0.30 voor de AVOND-VOORSTELLINGEN.

VACANT

**Vestigt U in ARNHEM of OMSTREKEN**

VELP - STEEG - ELLEGOM - DIEREN - OOSTERBEEK - HEELSUM - RENKUM

Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V.V.'s.



**VAN SEVENTER & PALUDANUS**  
 Vlamingstraat 21,  
 DEN HAAG - Teleph. 4214.

Eerste klasse en toch het goedkoopst adres voor Heerenkleding naar maat.  
 SPECIAAL ADRES voor Ultrustingen.

VRAAGT <i>Krul's</i> HOPJES.	VRAAGT <i>Krul's</i> CHOCOLADE.	VRAAGT <i>Krul's</i> BONBONS.
------------------------------------	---------------------------------------	-------------------------------------

**Brengt een bezoek aan BOEATAN**

Indisch Restaurant  
 Vereeniging „OOST EN WEST“  
 LAAN v. MEERDERVOORT 187  
 Telefoon 2655.

**INDISCHE KOKKIE**  
 GROOTE VERScheidenHEID VAN  
**OOSTERSCHE GERECHTEN.**

ZORGZAME EN ZINDELIJKE BEREIDING VERZEKERD,  
 BILLIJK TARIEF.  
 TJOBALAH SATOE KALI,  
 TEMTOENANTI DATANG KEMBALI

Diners vanaf f1.75.  
 Plat du Jour à f1.25.

Uitzending van allerlei Schotels  
 en Gebakken met verhooging van  
 :: bezorgloon. ::

VACANT

**GRANDS MAGASINS  
 A LA BELLE DENTELLIÈRE**

156 NOORDEINDE - DEN HAAG

Echte Kantten en  
 Kunstnaaldwerken

Bezichtiging geheel vrij ::  
 Geopend van Maandag tot Vrijdag

KANTEN VOOR KABAYA'S  
 WASCHECHTE LINTEN



Wie een NAAIMACHINE nodig heeft en geene „SINGER“ koopt, benadeelt zichzelf.  
 Aan nevenstaand uithangbord zijn de winkels te herkennen, waar INDERDAAD SINGER-Machines verkocht worden.



**SINGER-MAATSCHAPPIJ,**  
 AMSTERDAM, KALVERSTRAAT 60-62.  
 ——— Overall Depôts. ———

**GROBBE = COMESTIBLES.**  
 Bankastraat - Fr. Hendriklaan - Theresiastraat.

**GROES & Co., Fabrikanten, Spui 231-233, Den Haag, Tel. 3709.**  
 Grossiers in diverse artikelen.

Verzenden naar Oost en West	Huishoudelijke Artikelen.			
<b>NIEUW MODEL WARM ETENDRAGER</b>	voorzien van dubbele isoleerende wanden voor uitzending van Warm blijvende diners,			
2	4	6	8	persoons
14	16	18	22	cm. binnenwerks
f4.—	f4.50	f5.—	f6.—	per stuk,
dezelve met aluminium binnenwerk	f5.25	f6.—	f6.75	f7.50.
Bijbehorende stellen Schaaltjes en Dekfels	f2.25	f2.50	f3.—	f3.50 per stel.
Email	-3.25	-3.75	-4.25	-5.25 " "
Aluminium	-1.—	-1.25	-1.50	-1.75 " "
Aluminium Tusschendeckels	Bijzondere maten volgens opgave.			
Hooikisten volgens opgave. - Rood koperen Marmieten, Braadsleden enz.				
Gegalvaniseerde, Zinken en Aluminium HOENDERPARK-ARTIKELLEN alles onder garantie van doorgedane afwerking.				
Vraag Prijscourant.				

Model Warm Etendrager.

**INSCHRIJVINGSBILJET.**

Ondergeteekende wenscht in te schrijven.  
 voor het hulp- of ondersteuningsfonds der Vereen.  
 „Oost en West“: f.....

NAAM: \_\_\_\_\_ WOONPLAATS: \_\_\_\_\_

Inzenden aan het Hoofdbureau van „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag.



**A. A. BOLT** = CONFISEUR  
PATISSIER  
HOFLEVERANCIER.  
BANKASTRAAT 4c, 4d, 4e, 4f -- 's-GRAVENHAGE.  
**ECHTE INDISCHE SPEKKOEK.**  
— Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19. —

NEDERLANDSCHE ELECTRISCHE OXIGENOL of NATUUR WASCH-, BLEEK- en STRIJKINRICHTING.  
INGERICHT VOLGENS DE EISCHEN DES TIJDS

**J. NIEUKERKE, van Diemenstraat 87.**  
OXIGENOL is zuurstof, vervangt CHLOOR.

Volgens Dr. FURNEÉ's Scheikundige verklaring geheel onschadelijk. Tast de Vezel van het te wasschen Goed niet aan. Ook niet schadelijk voor Gekleurde of Witte Goederen. Apreteeren van alle soorten GORDIJNEN. Wasschen van DEKENS en SPREIEN.

**A. VAN MEURS** PIET HEINSTRAT 18  
:: DEN HAAG. ::  
TELEFOON 1784

COMPLETE MEUBILEERING — BEHANGERIJ — BEDDENMAKERIJ  
STOFFEERDERIJ — LINNEN ROLGORDIJNEN — MADRAS-  
GORDIJNEN — LINOLEUMS EN ZEILEN — AXMINSTER  
TAPIJTEN — TAFELKLEEDEN — DIVANDEKKEN :

**Firma J. M. J. VAN WIELIK,**

Noordeinde 9 en Hartogstraat 1,  
LEVERANCIERS VAN

**BINNEN- EN BUITENLANDSCHE  
DECORATIËN EN ORDELINTEN**  
's-GRAVENHAGE.

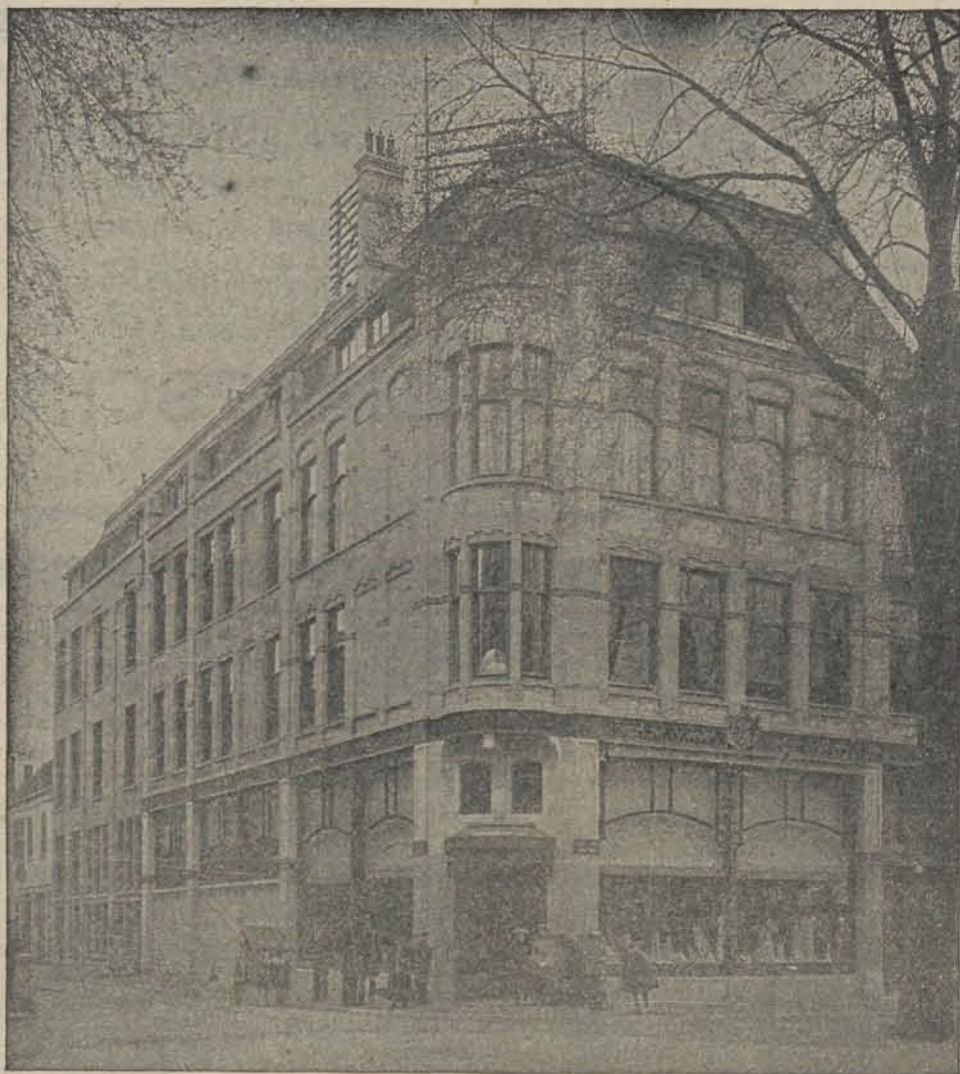
VACANT

Maison Spéciale de Trousseaux et Layettes  
Noordeinde 6 **BERNARD DRABBE** DEN HAAG  
vis à vis Plaats Telefoon 2162.

**Specialiteit Indische Uitrustingen**

Dunne Lingerie's, Katoenen Damast Tafelgoed, Bedlakens, Sloo-  
pen en Goelings in gegarandeerde Indische Maten

BOEKJES MET VOLLEDIGE OPGAVE GRATIS



Fournisseurs  
de S. M. la Reine.



Fournisseurs  
de S. M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons,  
Dentelles.

ROBES MI-CONFECTIONNÉES,  
Dentelles de Bruxelles Véritables.

Téléphone 2155.

Maison de Nouveautés

*Compagnie*

*Lyonnaise*

9 Kneuterdijk

LA HAYE.

VACANT



**GENEALOGISCH-HERALDISCH BUREAU  
CARL KÖFFLER**

's-GRAVENHAGE OBRECHTSTRAAT 181.

Belast zich met:

- 1e. het verstrekken van inlichtingen op het gebied van geslachts-, wapen- en zegelkunde in den uitgebreidsten zin;
- 2e. het nasporen van familiebetrekkingen, zoowel binnen- als buitenslands;
- 3e. het opsporen van familiewapens en zegels;
- 4e. het samenstellen van zoo volledig mogelijke geslachtsregisters en het opmaken van kwartierstaten onder overlegging der authentieke bewijsstukken;
- 5e. het bijeenbrengen der benodigde wettelijke stukken ter eventueele erkenning, inlijving, of verheffing in den Nederlandschen Adelstand, alsook tot het officieel verkrijgen van naamsverandering;
- 6e. het oplossen van onbekende wapens;
- 7e. het teekenen en schilderen van hoofd-, alliantie- en kwartierwapens, zoowel op papier als perkament, paneel, enz.
- 8e. het ontwerpen en leveren van ex-libris.

Redactie en Administratie van „Het Zoeklicht voor Genealogie en Heraldiek”.